

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

Kronika

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 17

V Celovcu, dne 25. aprila 1951

Cena 55 grošev

Odstop britanskih ministrov

V nedeljo je odstopil britanski minister za delo, Aneurin Bevan. Kot razlog odstopa je navedel minister, da ne more zagovarjati predloga proračuna laburistične vlade. Ta proračun vsebuje za oborožitev Vel. Britanije po njegovem mnenju tako ogromne vsote, da pomeni to rušenje britanskega gospodarstva pa tudi začetek rušenja socialnih pridobitev britanskega delavstva.

Razen ministra za delo je odstopil nato v ponedeljek iz istih razlogov še minister za trgovino, Wilson.

Zaradi odstopov teh dveh ministrov ne bo odstopila tudi celotna laburistična vlada, ampak sta bila na mestu odstopivših dveh ministrov imenovana nova ministra.

Vendar pa bi odstop dveh ministrov mogel povzročiti nesoglasje v laburistični stranki in predčasen razpust poslanske zbornice ter nove volitve.

Obmejni promet z Jugoslavijo

V ponedeljek so odpotovali zastopniki avstrijskega ministrskega predsedstva, zunanega, notranjega, finančnega in kmetijskega ministrstva na Bled v Slovenijo, kjer so se sestali z jugoslovanskimi vladnimi zastopniki na skupni konferenci. — Zastopniki obeh vlad se bodo posvetovali o ureditvi malega obmejnega prometa v občinah ob avstrijsko-jugoslovanski meji.

Ureditev obmejnega prometa bi pomenila znatno pridobitev za obmejno prebivalstvo, posebej še za dvolastnike, ki imajo svoja posestva to — in onstran meje.

Zaupniki iz vseh naših krajev so na seji

Narodnega sveta koroških Slovencev

dne 22. aprila 1951

skenili:

„Vodilne stranke v deželi so po svojih izjavah v merodajnem časopisu izrazile, da za nas nimajo razumevanja.“

Zato tudi mi zanje in za njih kandidate interesa imeti ne moremo! Dokler se nas kdo sramuje, ne moremo imeti z njim skupne poti!“

Volitev državnega predsednika

Dne 6. maja 1951 bodo vsi avstrijski volivci odločali o bodočem državnem predsedniku. Za te volitve obstaja volilna dolžnost. Vsak volilni upravičenec je pod kaznijo dolžan, da se volitve udeleži. Voli pa lahko na sledeči način:

1. da odda list za enega izmed kandidatov.

2. da odda, v slučaju, če noče voliti nobenega kandidata, v ovoj ali prazen list ali pa listke za več kandidatov.

Po izidu državnoborskih volitev iz leta 1949 izgleda, da pri prvih volitvah nobeden kandidat ne bo izvoljen. Zakon namreč predvideva, da mora kandidat pri volitvah dobiti najmanj polovico oddanih glasov in to bi pomenilo približno 2 milijona in sto tisoč glasov.

Pri volitvah 1949 je dobila ÖVP približno 1.800.000 glasov, SPÖ 1.600.000, VdU 450.000, Linksblok 270.000.

Potrebna bo po vsej verjetnosti druga volitev, ki se vrši tri tedne po prvih volitvah. Za drugi termin lahko stranke postavijo druge kandidate. Pač pa odloča druga volitev samo med onima strankama, ki sta pri prvih volitvah dobili največ glasov.

Kandidati za prvo volitev so:

Breitner Burghart, univerzitetni profesor, za VdU;

Fiala Gottlieb, član zveznega sveta, za Linksblok;

Gleißner dr. Heinrich, dež. glavar za Gornjo Avstrijo, za ÖVP;

Hainisch-Marchet Ludovika, prof., neodvisna;

Körner dr. h. c. Theodor, dunajski župan, bivši general, za SPÖ;

Ude dr. Johannes, duhovnik in univerzitetni profesor, neodvisen.

Odločna beseda proti vsem razdiralcem!

Narodni svet koroških Slovencev je na širši seji svojih zaupnikov dne 22. aprila 1951 premotril položaj. Sklenil je k vprašanju, ki so jih zlonamerno potvorjena hoteli izkoristiti gotovi krogi v svoj strankarski prid, jasno odgovoriti resnici na ljubo z resničnimi dejstvi.

Pretekli občni zbor Izseljeniške zveze je pokazal, da je aparat te organizacije zašel popolnoma v vode zgolj strankarske DF-politike. Izgleda, da se je predstavnikom DF delno posrečilo Izseljeniško zvezo zlorabiti kot instrument v boju proti pravim predstavnikom slovenskega ljudstva na Koroškem, ki je združeno v nadstrankarskem, zgolj narodno usmerjenem „Narodnem svetu koroških Slovencev“. Vemo, da tega niso krivi poštene naši izseljenci, ki jih je Hitler nagal v strašno brezdomstvo. Zato mora biti naloga vseh pošteno mislečih, da pripomorejo tej večini do odgovarjajoče veljave v njihovi organizaciji.

Ne bomo mogli več trpeti tega, da bi se gotovi komisariji šopirili na račun trpljenja in solza slovenskih ljudi, ki jim je vse strankarsko-linijsko početje deseta briga in so vse svoje žrtve doprinesli za narod in njegove življenjske pravice. Sicer „Vestnik“ trdi, da je Izseljeniška zveza nadstrankarska, vendar v isti sapi bremo, da jo našteva med „množičnimi“ organizacijami DF. Odbor je na občnem zboru predlagala v resnici le DF sama, ki je proponente s svojimi pripadniki postavila čisto „tiho“ v Gasometergasse. Nihče se ni spomnil slovenske organizacije, ki ima veliko večino zavednih slovenskih glasov. Zato ni čuda, da res demokratični del slovenskega naroda v novem odboru Izseljeniške zveze, katerega tajnik

je sam odgovorni urednik „Vestnika“, nima zastopstva.

Kako daleč je uspelo „zastupljevalcem“ nahujskati nepoučene ljudi, izpričuje dejstvo, da se je drugače trezni izseljenec Janko Ogris v nelepah besedah znašal nad „Našim tednikom“, da ni v dostojanstveni obliki objavil občnega zbora „nadstrankarske“ Izseljeniške zveze. Drugače bi bil govoril, če bi vedel, da smo slučajno našli „cedlč“, kakor bi po domače rekli, pod vrati našega uredništva. (Stranke so že bile hodile po njem, preden ga je nekdo opazil in pobral.) Bil je dopis, kjer predsednik Izseljeniške zveze prosi za objavo občnega zbora. Sramota takemu obnašanju, da zastopnik „nadstrankarske“ Izseljeniške zveze do večinske slovenske organizacije ni našel druge poti. Tudi povabila za zbor sam „Narodni svet koroških Slovencev“ ni dobil. Zato ne razumemo izpadov g. Reichmana, češ da Narodni svet na izseljencih nima interesa „saj jih lani ni bilo in jih tudi letos ni v našem krogu“. Ko so bile vse takozvane „množične“ organizacije povabljene in zastopane, vendar nihče ne more od nas zahtevati, da bi se mi takorekoč nepovabljeni postavili ob vrata, medtem ko bi se DF šopirila na častni klopi. Kljub takim dejstvom smo se odločili, da občni zbor objavimo med domačimi novicami, torej v onem delu časopisa, ki ga ljudje najprej berejo.

Jasno izpovemo tole: Narodnemu svetu koroških Slovencev je bilo vedno na tem, da interese koroških Slovencev vsepovsod nepristransko zastopa. V ta namen smo izdelali tudi vse vloge na pristojna mesta, v prvi vrsti poslovnik za Narodnostno komisijo in Narodnostni

urad. Po tej ustanovi, ki naj bi temeljila popolnoma na avstrijskih in mednarodnih postavah, bi se morale Slovincem dejansko zagotoviti vse možnosti narodnega razvoja na gospodarskem, kulturnem in političnem polju. Nismo nikakor „prepisali“ programa DF, če bi to storili, bi bil ves poslovnik zelo površna zadeva. Pač pa smo vnesli v njega deset in desetletne izkušnje našega naroda in konkretno gradili na ustavnih možnostih v naši deželi. Lahko je reči: „Zveza se bo borila za vaše pravice...“, vendar je od praznih besed pa do dejanj huda in težavna pot.

Imeli smo do pred kratkim v deželni vladi vsaj en urad, ki bi bil lahko osnova za izgradnjo bodočega „Narodnostnega urada“. V teh par tednih, ki so pretekli, odkar so zrušili ta urad, so v naši pisarni deseteri in deseteri tožili, da se nimajo nikamor obrniti. Prosili so nas v svojih izjavah, da naj javno damo izraza ogorčenosti nad tem, da je ravno DF, ki se zove slovenska stranka, bila grobokop zadnjega ostanka slovenskega zastopstva v vladi.

Ne gradimo si svojih stolčkov, vendar je želja vseh zastopnikov naših krajev v Narodnem svetu koroških Slovencev, da zopet pridemo do primerne zastopstva v vladi in da ostane poslovnik, ki smo ga predložili, neizpodbitna zahteva pri ustvarjanju boljših odnosov med obema narodoma v deželi. Demokratični fronti pa odrekamo sposobnost zastopati interese Slovencev, dokler ne vidi teh temeljnih potreb in so ji važnejši linijski interesi in plačana sekretarska mesta.

Ob takih dejstvih nastaja nujnost, da

Vašo spalnico kupite v največji avstrijski specialni tovarni pohištva

AVE MOBEL

Zaloga v Celovcu - Klagenfurt
Getreidegasse 1

Beljak - Villach, Moritzgasse
(nasproti Park hotelu)

Izseljeniška zveza zavzame drug odnos do Narodnega sveta koroških Slovencev, oziroma da se spremeni njeno vodstvo tako, da bo odgovarjalo volji večine izseljencev. Mi s tem ne razdiramo, marveč je ta ukrep potreben, da postane zveza zopet prava zastopnica izseljencev in na podlagi skupno preživetega trpljenja ter sedaj potrebnega dela stopi na pot, ki bo zagotovila resnično enotnost. Ta mora jasno stati visoko nad interesi neke stranke in biti najmočnejša opora v borbi ne le za izseljeniške, marveč za vse naše narodne pravice.

Že na letnem zboru Narodnega sveta z dne 20. marca t. l. kakor tudi na tej seji so zaupniki izrekli vso podporo šolskim sestram v št. Rupertu. Sestre se ne bodo umaknile, razen sili, in poskrbeli smo že, da narodni razdiralci te sile uporabiti ne bodo mogli. DF zna, kot smo že v slučaju urada pokazali, le podirati. Koroški Slovenci so po večini s svojimi prispevki gradili Šentruperško šolo in nikdar ne bodo dopustili, da bi jo kdorkoli po svojih ali tujih načrtih podiral. Da so sestre same odpovedale pogodbo, pravite. Kako morete zahtevati, da bi vrhovno vodstvo šolskih sester pripoznalo načrt pogodbe, ki daje sestram njihovo last v najem? Dejstvo je, da so sestre pozidale s svojim denarjem in dovoljenjem takratnega vodstva Ciril in Metodove družbe veliki svinjak, dejstvo je, da so pri novem hlevu skoraj do polovice stroškov prispevale sestre same, dejstvo je, da je svoj čas Mohorjeva družba zidala drugo nadstropje šole in tudi dvorano. Če mislite, da boste natrosili poštenim izseljencem in drugim Slovincem pesek v oči s tem, da ste sedaj obljubili zadevo raziskati, se motite. Čudna raziskava bo to, ko bo komisar raziskoval delo komisarja. Ugotovimo, da ogromna večina zavednih Slovencev pri tej „raziskavi“ ni zastopana. Že nacisti so pogladi sestre iz hiše in sedaj naj bi se isto zgodilo pod takozvano slovensko firmo. Da bi spravili v to hišo kmetijsko šolo, je vendar le nemaren izgovor DF-ovcev. Če nam država, kot je to Narodni svet v svojih tozadevnih vlogah zahteval, da kmetijsko šolo, ki nam po vsej pravici gre, potem mora ona poskrbeti tudi za prostore. Narodni svet je prostore, ki bi bili za kmetijsko šolo primerni, pristojnim oblastem tudi imenoval, tako da ni potrebe preganjati sester. Tako preganjanje pač leži le v interesu DF-linije.

Višek te žaloigre okoli št. Ruperta pa je opazka g. Reichmana na občnem zboru Izseljeniške zveze, da je zveza sestram nekako „po svoji mili volji“ odstopila delež na odškodnini, ki bi jim v resnici niti ne pripadal, „ker so bile izseljene iz verskih in ne iz narodnih ozirov.“ Mi k temu le vprašamo: „Zakaj Hitler ni pogladi tudi vseh nemških redovnic?“ Vsi vemo, da ni šlo ne pri šolskih sestrah in ne pri naših duhovnikih za versko, marveč v prvi vrsti za narodno preganjanje.

To so jasni pogledi na naša pereča narodnostna vprašanja in Narodni svet koroških Slovencev po sklepu svojih zastopnikov mora stati na braniku slovenskih interesov proti vsakemu tujerodnemu in domačemu razdiralnemu delu.

Avstrijski zunanji minister v Londonu

Na povabilo britanske vlade je odpotoval v torek v London avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber, ki se bo kot gost britanske vlade mudil v Veliki Britaniji nekaj dni. Zunanji minister se bo razgovarjal s člani britanske vlade o avstrijskem vprašanju in bo o tem govoril tudi v predavanjih.

Iz Londona bo odpotoval zunanji minister v Pariz.

Politični teden

Zadnji teden je bil v znaku prejšnjega. Tudi dovolj zanimiv. Odmevi na dogodke prejšnjega tedna burkajo valove na politični gladini. MacArthur je prišel v Washington, kjer je govoril kongresu. Schumanov načrt so podpisali, UNO je zavrnila kitajske predloge za rešitev korejskega vprašanja kot nesprejemljive, v Parizu so se namestniki zunanjih ministrov zamenjali sedem tednov posvetovali, ne da bi prišli vsaj do začetka. Jugoslavija je dobila od Amerike in Anglije novi posojili, umrla sta dva velika politika, Bevin in Vandenberg...

Pa se malo pomudimo okrog teh dogodkov.

Razburjenje vsled odpoklica MacArthurja se je poleglo

General je po dolgem času spet doma in je sprejel službo direktorja neke velike tovarne pisalnih strojev s plačo od 100.000 dolarjev na leto. Seveda je vse skupaj bolj simboličnega pomena in neko moralno-praktična zahvala ameriškega naroda velikemu vojskovodji, ki je zavezniške vojaške sile v Pacifiku iz najtežjih preizkušenj popeljal do sijajne zmage nad Japonsko. Potem je znal premaganega sovražnika napraviti za zaveznika in prijatelja. To so stvari, ki opravičujejo simpatije in spoštovanje, ki ga Amerikanci brez razlike politične pripadnosti imajo do tega moža. Iz tega vidika je razumljivo, da so prišle na dan vesti, češ da bo prišlo vsled njegovega odpoklica do težke notranje-politične krize, da bo vodil križarsko vojno proti predsedniku Trumanu, da ga bo strmo glasil itd.

Vse te prerokbe pa je MacArthur s svojim govorom na kongresu sam postavil na laž. Silno so se zmotili tisti, ki so menili, da bo tudi doma rožljaj s sabljo kot je na Koreji in da bo njegov govor politična vojna napoved Trumanu. Njegov govor ni bil tudi kaka obramba samega sebe, nasprotno njegove besede bi mogle izgovoriti tudi Truman, kajti poudaril je temelje ameriške politike v borbi s komunizmom in zahteval, da v tej borbi ne sme biti nobenega popuščanja in umikanja, ker bi vsako tako dejanje pomenilo le povečanje nasprotnikove moči. Vsako popuščanje pred nasprotnikom bi prineslo le še nove in večje težave.

Če pogledamo na Trumanove govore v zadnjih mesecih, potem moremo samo ugotoviti, da sta o istih nalogah in ciljih pač govorila dva, prvi odgovorni politik, drug veliki vojskovodja. Mnogo se je govorilo, češ da MacArthur hoče Evropo zanemariti in v Aziji voditi vojno proti komunizmu. Tudi te vesti je sam zaničeval, ko je v svojem govoru izjavil, da sta Pacifik in Evropa enako važna za varnost Amerike in svobodnega sveta in da ameriške vojaške in gospodarske sile zamorejo povsod obvladati nevarnost napada. Kljub vsem prerekanjem v ameriški javnosti pa kaže, da se ameriška politika tako na Daljnem Vzhodu kot v Evropi ni spremenila.

Kaj je dejal Vzhod na vse to?

Sovjeti uradno niso nič dejali, ker se jih pač uradno to ne tiče, ker gre pač slej ko prej za konflikt med Severno in Južno Korejo. Njihov časopis „Izvestja“ pa je napisal, da z odstranitvijo MacArthurja ni postal ameriški „imperializem“ nič manjši. Kitajska komunistična vlada je poslala UNO predloge za rešitev korejskega spora, toda ti predlogi so skoraj na las takšni, kakršne je na zasedanju UNO prinesel sovjetski zastopnik. Bili so odklonjeni. V zapadnih političnih krogih so po zadnjih dogodkih prišli do prepričanja, da je Mao-Tse-Tug res le orodje Kremlja.

V bistvu je svetovno-politični položaj tam, kjer je bil pred enim letom

Nekaj stvari se je razjasnilo, toda napetost med obema taboroma ni ostala nič manjša. Prav tako niso izgledi za mirno poravnavo ostali nič manjši. Kitajska armada 60 „prostovoljnih azijskih divizij“ na mandžurski meji še ni posegla v boje in diplomatije imajo čas po svoje urejevati korejsko zadevo.

Posebno poglavje v političnih ugibanjih predstavlja vprašanje, ali bi Sovjetska zveza stopila v vojno proti Ameriki in njenim zaveznicam, če bi se slednje znašle v vojni s Kitajsko. To vprašanje

razlagajo zdaj v tem smislu, da ni Kitajska nič drugega kot največji vazal Moskve, orodje, kakršno je bil nekdanji tudi n. pr. vodja grških upornikov general Markos... da ni treba navajati ostalih, ki so med obema: največjim in najmanjšim.

Ali je Schumanov načrt podlaga za novo zedinjeno Evropo?

Francozi so že mnogokrat v zgodovini presenetili svet s svojimi izvirnimi idejami. Ideja francoskega zunanjega ministra Schumana skleniti zблиžanje med Francijo in Nemčijo na gospodarski podlagi s pritegnitvijo drugih zapadno-evropskih držav, se je kljub prvemu pesimizmu pokazala kot izvedljiva. Od prvotnega velikega načrta (z Veliko Britanijo) je nastal manjši, toda nastal je. Je začetek, ki bo nedvomno pognal nadaljne kali. Zdravo gospodarstvo je podlaga vsaki obliki človeške družbe, počenši od družine do države. Če se je šest evropskih držav sporazumelo svojo težko železarsko in premogovno industrijo usmerjevati in voditi v interesu skupnosti, potem bo ta korak prinesel tudi nadaljne napredke v tem pogledu. Že sedaj pripravljajo načrte za takojmenovano „zeleno zvezo“, ki bo predstavljala načrtno skupno poljedelsko gospodarstvo Zapadne Evrope. To bi potem bilo bistvenega pomena za široke množice in nekakšna protiutež sporazumu glede težke industrije, kateremu očitajo, da je napravljen na kapitalistični podlagi posameznih trustov.

V „rožnato-marmorni palači“ v Parizu se gredo komediantje

Kakor znano se je na svoječasnno pobudo sovjetske vlade zbrala v Parizu konferenca zastopnikov zunanjih ministrov štirih držav zmagovalk, da bi reševali ali celo rešili zamotana evropska vprašanja okrog državnih pogodb z Nemčijo in Avstrijo. Zadeva je postala že res tragikomična. Sedem tednov imajo že skoraj dan za dnem seje in do sedaj se še niso mogli zediniti niti o dnevnem redu, to se pravi o tem, o čem naj se sploh pogovarjajo. Na zadnji seji je

najprej sovjetski delegat Gromiko povedal, da ni zvedel nič novega, nato so osem minut molčali, potem ugotovili, da sploh ni nič novega in v deseti minuti so se razšli z obljubo, da se bodo naslednji teden spet sešli...

S pomočjo Zapada rešuje Jugoslavija svoje gospodarstvo

Novi dve izdatni posojili je dobila od Amerike in Anglije Jugoslavija, kateri na Zapadu pripisujejo vedno večji strateški pomen. Tam je sicer še komunističen režim, toda dvoje razlogov je, ki narekujejo Ameriki in drugim državam — Angliji in Franciji —, da ne morejo pustiti Jugoslavije njeni usodi. Prvič je po človečanskih načelih treba ljudstvu pomagati in drugič je Jugoslavija s svojim odporom proti kominformističnemu bloku dokazala, da ima svojo voljo in da se hoče braniti proti napadu s te strani. Jugoslavija po svoji legi obvlada Balkan in če bi ta prišel pod sovjetsko nadzorstvo, potem je vsa jugozapadna Evropa ogrožena.

ANGLEŠKO-BELGIJSKO SODELOVANJE V AFRIKI

Zunanji minister Morrison in belgijski veleposlanik sta podpisala dogovor o delih v britanski Tanganiki, ki bodo koristila Belgijskemu Kongu. Dogovor pozdravljajo v Londonu kot dokaz anglo-belgijskega sodelovanja v Afriki.

Dela bodo izvršili v pristanišču Dar-es-Salaam ob jezeru Tanganiki, ki služi prometu Belgijskega Konga, Kenije in Ugande.

RAZGOVORI O BODOČNOSTI ERITREJE

Britanski zunanji minister Morrison se je razgovarjal z abesinskim zunanjim ministrom Aklilu o raznih vprašanjih skupnega zanimanja in zlasti o bodoči ureditvi Eritreje.

Kot znano, predvideva sklep Glavne skupščine OZN avtonomijo Eritreje v zvezi z Abesinijo. Velika Britanija, ki upravlja zdaj Eritrejo, mora izročiti oblast bodoči krajevni vladi do 15. septembra 1952.

Bismo iz Belgije

Havre, 11. IV. 1951.

V zadnjem pismu sem zapisal, da se nam toži po kaki slovenski prireditvi in da nas je v tem delu Belgije premalo, da bi mogli sami kaj prirediti.

Nas tukaj je res premalo, zato pa je naših rojakov v Limburgu toliko več in če naj tako zapišem, tudi bolj radovedni so. Dne 8. aprila so nas ti naši sorjaki prav prijetno iznenadili s trodejanjo „Navadni človek“, ki so jo priredili v Charleroi. Glavne vloge so imeli sledeči igralci: Sinkovec Anton, Gostiša Franc, Ovsec Rafael, Aleksander Acković, Pejovnik Pepca, Osterc Stanko in Kneisel Živko. Vloge so igralci igrali res z mojstrsko dovršenostjo.

S tem, da nisem naštel še ostalih igralcev, pa nikakor še ni rečeno, da tudi drugi igralci niso častno rešili svojih vlog.

Ker pa za Slovence ni prave zabave in razvedrila brez lepe pesmi, nam je poskrbel za to veselje pevski zbor „Zvon“, ki nam je pod spretnim vodstvom g. Štefana Roglja zapel več narodnih pesmi in so nam s tem naši rojaki pokazali svojo globoko narodno zavednost. Po končani igri nas je lepo nagovoril naš dušni pastir g. Zdravko Reven. Poudarjal je predvsem veliko potrebo in važnost sodelovanja med nami, povsod raztresenimi Slovenci.

Sicer je bila udeležba na tej prireditvi zelo lepa, vendar pa smo pogrčali še precej Slovencev, ki bi se prireditve tudi mogli udeležiti. S tem bi dali igralcem še več poguma, da bi nam v kratkem spet kaj podobnega pripravili.

Da pa je plesa željna mladina prišla na svoj račun, sta nam zaigrala po končani igri na harmoniko rojaka Rudolf Dežlak in Anton Bezenšek. Igrala sta tako okrogle in poskočne, da je privzdignilo tudi naše že priletne mamice in očake, ki so jim leta že upognila ramena; poprijeli so se v pare ter se zavrteli po pro-

storni dvorani, da niso prav nič zaostajali za 18 do 20 letnimi pari.

Tudi žeje ni bilo treba trpeti, saj je bilo vina in piva vsakomur po želji. Prireditve je torej potekla v najlepšem redu in slogi. Razšli smo se z edino željo, da bi se spet kmalu sešli na podobni prireditvi.

Do tu sem napisal samo razveseljive reči. Toda ni sreče brez nesreče in ne veselja brez žalosti. Ko sva se s prijateljem vračala z naše tako dobro uspele prireditve iz Charleroi proti Fontaine l'Évêque, sva bila priča žalostnega prizora. Kakih 280 metrov pred nama (vozila sva se z motornim kolesom) se je zgodila grozna avtomobilska nesreča. Dva osebna avtomobila sta vozila vsak v nasprotno smer z veliko hitrostjo in sta — ne vem, po čigavi krivdi — malo pred nama treščila drug v drugega. Pri tem sta bila oba voza skoraj popolnoma razbita. V prvem avtomobilu sta bila dva mlada Poljaka, od katerih se je eden še sam dvignil iz razbitega vozila, četudi je bil strašno razmesarjen in ves s krvjo oblit. Njegov sopotnik je bil navidezno manj poškodovan, vendar je obležal brez zavesti zraven kupa razvalin avtomobila.

V drugem vozilu je bilo šest oseb, tudi ti so bili vsi Poljaki. Videl sem, kako se je z malimi telesnimi poškodbami izvlekla izpod ruševin žena z dvema otrokoma. Trije moški, ki so sedeli spredaj, so bili vsi strašno razrezani od drobcev stekla in vsi trije so bili brez zavesti.

S prijateljem za nesrečneže nisva mogla storiti drugega kakor da sva se z motornim kolesom vrnila v Charleroi ter o nesreči obvestila policijo. Ta je v kratkem bila z rešilnim vozom na kraju nesreče ter je ponesrečence odpeljala v bolnico.

Tako se je za naju tudi ta dan veselja žalostno končal, ko sva morala biti priči strašne nesreče osmih Poljakov.

Vse bralce „Našega tednika“ najlepše pozdravlja

Slovenec iz Belgije.

POMEN SCHUMANOVEGA NAČRTA

Po ameriškem mnenju bo imel Schumanov načrt naslednje važne posledice:

1. Prenehalo bo zgodovinsko tekmovanje med Francijo in Nemčijo, kakor tudi strah, ki sta ga imeli ti dve državi druga pred drugo, ker bo tesno povezal obe sosedbi v nerazdružljivo celoto.

2. S tem pa je tudi doseženo, da bo Francija podprla popolno sodelovanje zahodne Nemčije v evropski vojski.

3. Dvignil bo življenjsko raven množic evropskega ljudstva, ker bo povečal tekmovanje in izdelavo zaradi nujne in vedno večje želje zahodne Evrope po samoohranbi.

KRATKE VESTI

Letošnje šolske počitnice bodo na avstrijskih šolah od 29. junija do 1. septembra.

Prvi jugoslovanski poslanik v Pakistanu, Obrad Čičmil je odpotoval iz Beograda v Karači.

Novi poveljnik vojaške uprave jugoslovanskega območja Svobodnega tržaškega ozemlja, polkovnik Miloš Stamatović, je obiskal prejšnjo sredo vrhovnega poveljnika anglo-ameriške vojaške uprave v Trstu, generala John Winterton-a. Oba poveljnika sta se razgovarjala nad eno uro.

Čehoslovaška vlada je zahtevala, da zapre Jugoslavija do 1. maja t. l. jugoslovanski generalni konzulat v Bratislavi. Nadalje sporočajo, da bo 1. maja prenehala posloovati čehoslovaški generalni konzulat v Zagrebu.

Te dni je minulo 14 let, odkar je bila v noči od 17. na 18. april leta 1937, nelegalno ustanovljena komunistična stranka Slovenije. O „delu“ te stranke za Slovenijo in slovenski narod bo sodila zgodovina.

Pri vojaških vajah se je dne 16. IV. t. l. potopila britanska podmornica s 75-timi možni posadke. Vsa prizadevanja, da bi rešili posadko in dvignili podmornico, so bila zaman. Še ni dolgo, kar se je, — tudi v Kanalu — potopila že ena britanska podmornica.

Nad Albanijo se ponoči pojavljajo letala, ki so še nepoznane narodnosti. Spuščajo nad ozemljem Albanije propagandni material in padalce. Vse to naj služi menda v podporo partizanom, ki se v hribih bore proti komunistom in vladi.

Avstrijski zunanji minister dr. Gruber se je pretekli teden mudil v Londonu in Parizu, kjer je imel razgovore z anglijskim ministrom Morrisonom in državnim tajnikom za avstrijske in nemške zadeve.

Na bližnjem Vzhodu in v severno-vzhodni Afriki preti nevarnost vpada ogromnih grmad kobilic, kot je take vpade v srednjem veku tudi doživela Koroška. V Egiptu so zato predlagali, da bi vse ogrožene dežele pravočasno skupno ukrenile vse potrebno proti nevarnosti. V tu svrhu nameravajo uporabiti tudi letala, ki bi s plinom uničevala kobilice (konjiče) še preden bi te priletele iz step in iz puščave v rodovitne kraje.

Cena za mleko, kot smo v našem listu že poročali, nikakor ne odgovarja več! Zato se pojavlja na kmetih stremeljenje, da bi bojkotali dobavo mleka, kar je razumljivo. Trpi pa pri tem seveda delavstvo po mestih, ki zadnje čase ne dobi nita za otroke dovolj mleka. Nerazumljivo je, da — ko vendar cene povsod gredo gor — merodajni ne uvidijo, da mora tudi kmet dobiti zaslužen plačo in se pogajanja za novo ceno mleku vlečejo in vlečejo že več mesecev. Izračunali so, da bi moral kmet dobiti najmanj 1.67 šil. za liter, če naj le malo pride na svoj račun. Potrošniki v mestu pa bi plačevali okoli 2.56 šil. Kmetje seveda tudi ne razumejo, da je razlika med ceno ki jo dobijo oni in ceno ki jo plača potrošnik, tako velika! Tu bo treba veliko popraviti, da pridemo do količaja pravične ureditve.

Umrl je predsednik italijanskega senata, Ivanoe Bonomi. Ta je znan kot prvi demokratični ministrski predsednik po zlomu Musolinijevega režima.

Umrl je v Združenih državah republikanski senator Arthur Vandenberg, star 67 let. Umrl je zastopal več let med vojno in po vojni obe največji ameriški stranki v zunanjepolitičnem odboru ameriške senata.

Ob stoletnici Družbe sv. Mohorja

O B N O V I T E V T I S K A R N E

Bilo je v velikonočnih dneh leta 1851, ko je škof Slomšek povabil takratnega profesorja verouka na celovski realki, Andreja Einspielerja in spirituala celovškega semenišča, Franca Zorčiča na razgovor v št. Andraž. Pomlad je prihajala v dolino in kdor pozna Labudsko dolino in lepo lego vrta Slomškovega škofijskega dvorca, si bo pač živo predstavljati, kako so se sprehajali po škofijskem vrtu. O čem so se razgovarjali? O ustanovitvi Družbe sv. Mohorja.

Tu se je torej rodila pred sto leti meseca aprila leta 1851 zamisel Družbe sv. Mohorja. Tri mesece so potem Einspieler, Zorčič, Anton Janežič, učitelj v Celovcu, Jožef Rozman, stolni korar v št. Andraž, Dragotin Robida, profesor v Celovcu, Matija Majar, župnik v Gorjah, Balant Lesjak, župnik v Dvoru, Gregor Sommer, učitelj v Borovljah, premišljevali, kako bi to zamisel uresničili. Dne 27. julija 1851 izdajo proglas, namenjen slovenskemu narodu, v katerem naznanjajo, da so ustanovili „Društvo za izdajanje dobrih knjig“. To Društvo sv. Mohorja se je leta 1860 preimenovalo v cerkveno bratovščino z imenom „Družba sv. Mohorja“.

Tako obhajamo v teh tednih stoletnico ustanovitve naše najstarejše kulturne institucije, Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Dejstvo je, da se je v zadnjih letih okrog Mohorjeve družbe več delalo kot pa pisalo. Stoletnica Družbe pa mi daje povod, da podam vsem Mohorjanom na Koroškem in tudi drugod po svetu nekakšno poročilo in obračun o delu družbenega odbora v zadnjih letih. Na Koroškem smo Slovenci vajeni videti le neuspehe in razočaranja. Med marsikaterimi uspehi zadnjega časa pa je gotovo eden največjih uspehov zopetna poživitev Družbe sv. Mohorja.

Vsem bo znano, da je bilo celotno premoženje Družbe sv. Mohorja leta 1940 zaplenjeno. Leta 1943 pa je bila Družba uradno razlašena. Premoženje je pripadlo nemškemu rajhu. Takoj po končani vojni se je mil. g. prelat Valentin Podgorc kot predsednik Družbe trudil za vrnitev premoženja. Z odlokom finančne direkcije z dne 23. IX. 1947 je dobila Mohorjeva svoje premoženje zopet vrnjeno. Novembra istega leta je g. prelat izposloval Družbi tudi koncesijo za

tiskarno, katero so ji bile avstrijske oblasti odvzele.

Odbor, ki se je bil kmalu po končani vojni konstituiral in katerega predsednik je bil mil. g. prelat Podgorc, je na svoji seji koncem avgusta leta 1947 sklenil, da izda za leto 1948 zopet Mohorjev dar, Koledar in Večernice. Dne 15. oktobra 1947 razpošljemo vsem župnim uradom prvo okrožnico, v kateri jim naznanimo, da bo začela Mohorjeva v Celovcu zopet delovati in jih pozivamo, da začnejo z zbiranjem udov. Točno za božič 1947 je bil prvi Koledar in prve Večernice, ki so v Celovcu po letu 1919 izšle, v rokah vseh Mohorjanov. Obe knjigi sta bile sprejeti s silnim veseljem. Število Mohorjanov je na Koroškem naraslo in doseglo skoraj število iz leta 1918. V tem letu je imela Mohorjeva na Koroškem največje število udov. Nekatere fare pa so dosegle celo večje število kot leta 1918. Dosegli smo velik moralen uspeh. Tudi še nekoliko finančnega uspeha je bilo. Popravili smo dvojce hiš, ki sta bili po bombah precej poškodovani.

Kakor se je vsak pošten Slovenec razveselil prvih dveh Mohorjevih knjig, ki sta skoraj po 30 letih zopet izšli v Celovcu v založbi Družbe sv. Mohorja, tako so bili marsikateri, katerim delovanje Mohorjeve ni šlo v račun. Jugoslovanski komunistični listi in tudi Slovenski vestnik so pričeli z najostrejšimi in sistematičnimi napadi. Ni jim šlo in jim še danes ne gre v račun, da se v Celovcu zopet snuje založba, ki bo pošiljala med Slovence knjige in liste, ki ne bodo pisani v komunističnem duhu. Med narod so vrgli krilatice o cepitvi slovenskega naroda in slovenske kulture. Kdor koli je podpiral celovško Mohorjevo, je bil narodni izdajalec. Tako so ga obsodili komisariji, ki narodnosti sploh ne poznajo, katerim gre le za čistost komunistične ideologije. Danes se njih napadov ni treba več bati, ker so se pač sami razkrinkali kot narodni izdajalci. — Njih najbolj „narodno“ delo je pač bilo, da so uničili Družbo sv. Mohorja v Celju, ji vzeli vse posvetno in vse stroje, in jo danes tako tlačijo, da ne more več vršiti onega poslanstva, ki ga je vršila, odkar se je preselila v Jugoslavijo. Božja Previdnost je pa hotela, da je Slomškovo delo še enkrat zaživelo v Celovcu. Goto-

vo ima pri tem tudi Slomšek svoje zasluge.

Leta 1948 so se vršile volitve odbora, ki se voli na deset let. V juliju tega leta je prevzel odbor upravo premoženja, ki ga je do tedaj še vedno upravljal škofijski komisar. Izdali smo Koledar za leto 1949, Večernice, dvojce šolskih knjig in otroški molitvenik. Število udov je naraslo na 8000. Zopet so se pričeli oglašati Mohorjani v Trstu, na Goriškem, v Ameriki, v Angliji, v Belgiji, v Holandiji, Egiptu in drugod po svetu.

V jeseni dobimo od zasedbene oblasti trakt na dvorišču Mohorjeve hiše. Mohorjev dom pa je tudi še za naprej bil zaseden po Angležih. Stari trakt na dvorišču pa smo dobili brez vhoda in v popolnoma neuporabnem stanju. Popravila so nas stala skoraj 70.000 šilingov. Odškodnine za to hišo do danes še nismo dobili. V jeseni 1948 in pomladi 1949 smo napravili vhod na cesto 10. oktobra in hišo na dvorišču smo temeljito popravili. V teh prostorih je bila pisarna Družbe, kapelica in zborovalnica za dušnopastirske sestanke laikov in duhovnikov. Tudi uredništvo „Nedelje“ in slovenski dušnopastirski urad je tukaj imel svoje pisarne.

Oktober leta 1949 izroče Angleži Družbi približno polovico prostorov v glavni hiši. Odškodnina je bila ocenjena na 35.000 šil. Cenjeno je bilo na podlagi cen leta 1945. Vsa popravila pa so stala gotovo 60.000 šilingov. Lansko leto pa so nam angleške oblasti izpraznile še tri prostore. Sledili so težki boji s stanovanjskim uradom in s strankami, ki so se vse hotele vvesti zopet v lepe prostore naše hiše in tam skoraj zastoj stanovati. „Naš tednik“ je o vseh teh bojih že dosti podrobno pisal. Eno stanovanje smo morali odkupiti za težek denar. Danes smo sami lastniki vseh prostorov Mohorjevega doma, v kolikor je hiša že izpraznjena po Angležih. Polovico hiše pa so, ko so jo izpraznili vojaki, zasedli angleški uradi, oziroma uradi koroške deželne vlade.

V jeseni leta 1949 je izšel Koledar za sv. leto 1950, Večernice-Puntar Matjaž in molitvenik „Jezus dobri pastir“ z velikim tiskom. Število udov je zopet naraslo, zlasti v inozemstvu.

Ko smo v jeseni 1949 prostore v glav-

ni hiši deloma popravili, se je sem preselila uprava Družbe in pisarna „Našega tednika“. Omeniti je še treba, da smo leta 1949 dobili založniško koncesijo in leta 1950 koncesijo za trgovino z devotionalijami.

Že leta 1949 smo pričeli misliti na lastno tiskarno. Na odborovi seji januarja 1950 pa je odbor sklenil, da bomo z božjo pomočjo zastavili vse svoje moči, da si za stoletnico zopet uredimo svojo lastno tiskarno. Februarja lanskega leta smo kupili tiskarski stroj „Windsbraut“, to je stroj, ki napravi v eni uri do 3.000 iztisov in tudi sam avtomatično vlaga papir.

Kot knjižni dar za letos je Mohorjeva izdala Koledar za stoletnico svojega obstoja in povest Zemlja. Število udov je prekoračilo 10.000. Posebno raste zanimanje za Mohorjevo v inozemstvu in zglede, da bo Družba sv. Mohorja v Celovcu postala zopet centralna založba za vse Slovence, v kolikor ne žive v Jugoslaviji, kamor so seveda nekomunističnemu tisku še vedno zaprta vrata.

V naslednjem hočem kratko opisati ves naš trud okoli tiskarne. Takoj nam je bilo jasno, da si koroški Slovenci brez pomoči iz Amerike ne moremo postaviti lastne tiskarne. V Ameriki pa smo našli velikega prijatelja naše Družbe v osebi častitega p. Odila Hajnšeka O. F. M. — Kot misijonar je on znan v vsaki naši fari. Povsod, kamor je prišel v letih, ko je bival na Koroškem, si je kmalu pridobil srca in je bil priljubljen. Še bolj pa je znan in priljubljen pri ameriških Slovencih. On je zastavil svoje ime in ves svoj vpliv v prid Mohorjevi družbi. Njegova soba v lemontskem samostanu je postala prava pisarna. V „Ameriški domovini“ in v „Ameriškem Slovencu“ je objavljaval svoje pizve in klical na pomoč Družbi sv. Mohorja v Celovcu. Zbiral je darove za stoletnico. Njegovo geslo je bilo: Mohorjeva mora dobiti spet svojo tiskarno in postati naša slovenska centralna založba. Na tisoče in tisoče pisem in prošenj je razposlal. Uspeh ni izostal. Ameriški Slovenci so darovali Mohorjevi nad 10.000 dolarjev. Kupili so naši Družbi popolnoma nov stavni stroj, linotype, ki je ravno danes dospel v Celovec.

V prihodnjem Koledarju bodo objavljena imena vseh darovalcev in tudi, koliko so posamezni darovali. „Naš tednik“ pa bo prinašal izvlečke iz pisem raznih ameriških darovalcev. Mnogo je takih, ki so prišli v Ameriko kot izseljenci in ki so darovali prvi svoj zaslužek Mohorjevi v Celovcu. V resnici, vsa čast in

(Nadaljevanje na 4. strani)

MAL POLOŽI DAR MOHORJEVI TISKARNI NA OLTAR!

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 12. NADALJEVANJE

Na njej je bil krasno naslikan siv golob, okrog njega pa napis: „Svoje mu milemu predsedniku poklanja svobodna družina ‚Dimovcev‘.“ Bral je pozorno in zaljubljeno gledal to gorko glavičco. Tebi ostanem zvest, ti mi vse to nadomestiti in mi izkadiš vse neumnosti iz glave.“ — Nežno jo je pobožal in kakor bi se bal, da bi mu ne ugasnila, je vlekel, tako da so mu oblaki dima leteli od ust kakor sinji ptiči...

VII. Kune

Še en boj je moral Holoubek izbojevati, še eno skušnjavo premagati, preden se je čutil v Markovem domačem. Komaj je torej mati odšla, komaj je zatrl eno zlo in se oddahnil pri svojih zeljnih in cvetličnih gredah ter jel premišljati o raznih izboljšavah in spremembah, ki jih bo na vrtu izvedel, glej, prikazala se je nova skušnjava na kraju, kjer se je nihče ni nadejal, od koder je nihče ni pričakoval. Poštar mu je prinesel pismo, v katerem mu je gospod spiritual zaupno naznanil, da so na ordinariatu čakali njegovo prošnjo, da je sam prevzvišeni gospod škof vprašal po njem in blagovolil ukazati, da bi se ga spomnili s kakšno lepo službo, v škofijskem mestu da se pravkar ustanavlja društvo katoliških pomočnikov, za to pa je treba moža z organizatoričnim talentom, ker ne bo zgolj

duhovni svetovalec, ampak tudi predsednik in upravitelj doma, na skrbi bo imel ne le duhovno, marveč tudi gospodarsko vodstvo vsega podjetja, ki lepo poganja korenine ter ima že okrog osemdeset udov, ki bodo v domu stanovali, spali, jedli, skratka imeli svoj dom. „Sicer ste zelo mladi, pa vas vendar prevzvišeni kliče na to odgovorno mesto in, če se izkažete — o čemer niti malo ne dvomim — vam je brezdvomno zagotovljena lepa bodočnost,“ je končal spiritual svoje pismo, polno iskrene ljubezni in prisrčnosti.

„Aha, zopet naj bi bil žid,“ se je zamračil Holoubek in hitel h gospodu župniku na posvet, kaj storiti, kako stvar preprečiti, preden dekret prileti.

„Vidite, vidite, vendarle bi morali ubogati in se odseliti od nas. Ne kvarite si sami svoje lastne sreče. Gospode boste razdražili in nikdar več vam ničesar ne ponudijo, da, še več, ko boste sami kaj prosili, vam tega ne pozabijo in bodo rekli: „Ne, naj bo, kjer je. Ubogal naj bi bil!“ je gospod župnik znova prigovarjal kaplanu.

Toda Holoubek je možato in odločno vztrajal pri svojem. Takoj popoldne je pohitel h gospodu vikarju, napisal gospodu spiritualu zelo pohlevno pismo, spodbudil Součka, naj takoj gre h gospodu škofu, da se potegne za to mesto, zato ker je zanj kakor nalašč, on — čuk — da ume izvrstno pripravljati igre, prirediti zabavne večere, vaditi petje in govoriti. Pa tudi gmotno si opomore, v kuhinji da bo prav gotovo lahko zaposlil vsaj dve svoji sestri, da, celo starši bi morda lahko bili kot hišniki. Nekoč da

mu je obljubil pomoč v sili, da se torej sedaj nanj obrača. Kratko. Holoubek je dvignil toliko prahu, zagnal tak vrišč, da se je res ubranil. Toplo se je zahvalil gospodu spiritualu za njegov novi dopis, poln nežnih očitkov, da ne razume, da tepta svojo lastno srečo, da mu je dobro hotel, toda siliti ga noče, da razume, kako ima tudi tiho mirno življenje v zatišju — na vasi — v hribih svojo mikavnost, da gotovo vrtnari, čebelarji, goji golobe in da se od tega najbrž noče ločiti, da mu konec koncev da prav, želi mu vso srečo in da bi ostal takšen, kakršen je bil v semenišču.

Šele sedaj se je Holoubku odvil kamen od srca. Čutil je, da je spodbil in zlomil vse vzvode, ki so ga z njimi hoteli izbežati iz Markovega, kjer mu uga in katerega je vzljubil. Nič določenega ni ljubil v njem, ampak ves Markov, tak, kakršen je bil, mu je prirasel na srce, očaral ga je s svojimi gozdovi in gorami, s polji in travniki, ljudmi in otroki in, ko bi bil kdo vprašal, kaj mu o njem najbolj ugaja, kaj ima najrajši, bi Holoubek odgovoril v zadregi kakor otrok: „Vse.“

Pa tudi župljani so gospoda Jožka tem bolj spoznavali in tem bolj cenili, čim dlje je med njimi živel. Navadili so se na njegove jedrovite, preproste pridige in nagovore, ki v njih ni bilo nikakšne učene navlake, niti vznemsenosti niti besednega lepotečja. Slišali so tu že boljše govornike, toda tako od srca in tako iskreno, odkrito in po domače jim še nihče ni govoril. — Vzljubili so ga zaradi njegove prisrčne ljubezni do otrok. Holoubek je imel otroke rad, toda njegova

ljubezen ni bila preračunana, sebična, ni želel postati po tej ljubezni poljuden, pridobiti si naklonjenost mater, otrokom ni tlačil v usta čokolade, ni jim kupoval in delil sladkorkov in sladkarij, ni se namesto pouka zabaval po hodnikih z gospodi učitelji ali z gospodično učiteljico, ni pustil, da bi otroci v razredu vpili in razsajali kot na paši — nasprotno: tudi zunaj pri srečanju je vpraševal katekizem, jih vodil v cerkev, jih kaznoval, pa čudno, bili so vedno okrog njega.

„Gospod jim v ničemer ne popusti,“ so se čudile matere, „pa otroci kljub temu trepetajo zanj, v ogenj bi skočili za njim. Od česa neki je to?“

Skrivnost je bila v tem, ker je Holoubek sam imel čisto, otroško dobro srce, da se ni pretvarjal, da mu ni bilo treba nič tajiti, nič skrivati. Slehernemu je mogel odkrito pogledati v oči in zato so šli otroci za njim kakor ovčke za pastirjem, kajti v svoji otroški duši so zaslutili v njem svojega najboljšega prijatelja, ki jim — tudi kadar kaznuje ali graja — le dobro hoče.

Tudi v župnišču nikomur ni prišlo na misel, da bi mogli biti brez gospoda kaplana. On je vse znal in vse naredil. Že davno niso klicali gospoda župnika, ko je bilo treba namazati šivalni stroj ali ključavnico, popraviti uro, zabiti kavelj, poskobljati duri, ki se pozimi niso zapirale, dokler ni župnik nekoč postal ljubosumen nanj in godrnjal: „Jaz sem tu za peto kolo pri vozu.“ Pa to je storil samo zato, da se ne bi zdela, da ne čuti, kako se mu vajeti počasi zmikajo iz rok, da ne ve, kaj se godi za njegovim hrbtom. Holoubek pa gospoda župnika ni podce-

Pevski koncert v Št. Jakobu

(„SLAVČKI“ MED NAMI)

Pa je res nekaj čudež: pet pevcev-slavčkov gre po naših vaseh in budi s pesmi dobro voljo in pristrčno veselje, medtem ko se drugi kregajo nad cenami in mučijo z gospodarskimi skrbmi. To je idealizem, vreden posnemanja! Menda je pritažena želja slavčkov, da bi vsepovsod, kamor dojdejo, budili veselje do petja in pesmi. Nič čudno, pri nas je bila dvorana kljub temu, da so bile doslej prireditve kar zapored, polna hvaležnih poslušalcev. Spored „slavčkov“ je obsegal dvajset pesmi. V prvem delu svojega koncerta so podajali umetne, ponajveč Prešernove. Kvintet je dobro harmoniziran in razpolaga s prav dobrim baritonistom. Pesmi podajajo mehko in mirno,

izgovorjava je prvovrstna. Tako vpliva pesem z melodijo in besedilom. Kvintetov vodja, prof. dr. Inzko, je v resnem delu nízal nazorne kulturno-zgodovinske prizore naše Koroške in tako nakazal globlji smisel velikega programa „slavčkov“. Lahki del koncerta so izpolnile naše narodne pesmi, v malem zboru še posebno prikupne. Vodja zbora je povezal pesmi s šaljkami, katere nam je pripovedoval v domačem narečju. Posrečeno zamisel so poslušalci nagradili z veselim smehom in pritrditvami. Koncert je zapustil kar najboljši vtis. Pevcem in njihovemu vodji moramo k izborni kvaliteti iskreno čestitati. Hkrati jim želimo mnogo uspeha na nadaljnji turneji po naših dolinah.

„HIENIEDEN“

Neki nemški duhovnik mi je pravil: Bil sem kot kaplan nastavljen na nemški fari. Neko nedeljo sem imel zopet pridigo, po pridigi in po maši pa pride k meni priprost človek in mi reče: Gospod kaplan, danes ste v pridigi večkrat rabili besedo „hienieden“. Ne razumem te besede. Prosim, povejte, kaj pomeni beseda „hienieden“.

Nemec je bil ta preprosti človek, a ni razumel besede „hienieden“. — „Hienieden“ pomeni: tu spodaj, tu na zemlji. — Kako si moremo razložiti, da Nemec ni razumel besede „hienieden“? Saj beseda ni tako nenavadna in jo v knjigah, v pismeni nemščini pogosto najdemo.

Stvar si razložimo takole: Ta Nemec je bil preprost človek, ki ni znal književne nemščine. Znal je le svoje nemško narečje ali dialekt in v njegovem narečju te besede „hienieden“ ni bilo. Učenjaki so namreč dognali, da narečja shajajo z 800 besedami, v književnih jezikih pa se uporablja najmanj 4.000 besed. Človek, ki zna svoje narečje, še zdaleka ne zna svojega književnega jezika ali govorice. Zato se mora tega učiti, kar se zgodi v šoli. Če Nemec ne hodi v šolo, mu je tudi tujih mnogo besed, ki se pišejo v knjigah in časopisih. Tudi Nemec se mora pismene nemščine šele naučiti, kar se zgodi seveda v šoli.

Našim ljudem so včasih pravili: Kaj se boš v šoli učil slovensko, saj slovensko že od doma znaš! V teh besedah je izražena velika nevednost in neumnost ali pa zloba (hudobija). Naš človek res od

doma zna le par tisoč besed, a pismeni jezik jih šteje — kakor vsi drugi jeziki na deset tisoč.

Če se človek ni učil pismenega jezika, ali književne govorice, mu je mnogo besed tujih, čeprav isti jezik že od doma zna.

Iz tega sledi, da se mora človek tudi svojega jezika učiti. Človek ima naravno pravico do svojega jezika. Naravne pravice so take pravice, ki jih ne dobimo recimo šele od države, marveč jih ima-

mo že od narave, oziroma od Stvarnika narave, od Boga. Bog sam nam je dal naravne pravice in nihče nam jih ne sme vzeti. Vsak človek ima naravno pravico do svojega jezika in sicer do narečja in do književne govorice. Vsak človek ima naravno pravico, da se v tem jeziku izražuje in spopolnjuje. Država nima pravice človeku te pravice kratiti in jemati. Država ima nasprotno dolžnost ljudem dati v šolah možnost in priložnost, da se naučijo svoje književne ali pismene govorice!

Kukavica

Kuku, kuku! Spet sem tukaj, le raduj se mladi svet! Prišla sem, da ti naštejem dolgo vrsto srečnih let.

Tebi, deklica poredna, pa pripravljam drug načrt: enkrat bom samo zapela, pa bo prišla bela smrt.

Pravijo mi modra ptica, pa sem menda tudi res; komaj se komu pokažem, že se zopet skrijem v les.

Drzna sem, pa tudi plaha, kakor bi me bilo sram; rada včasih ponagajam, a ujeti se ne dam.

Deklica se je sklonila in pobesila oči. Kukavica ji prepeva: „Skrij se, če te kdo lovi.“

Limbarski

Juhe, pojmo v Šteben.

kjer bo v nedeljo 29. aprila ob 3. uri popoldne v Šoglnovi dvorani pevska prireditev! Poleg domačega zbora in orkestra nam bo zapel tudi kvintet „Slavček“. Kdor se hoče razveseliti in uživati našo lepo narodno in umetno pesem, naj pride h koncertu, kjer se bomo tudi prijetno zabavali.

Iz Štebna v Globasnico

tam bo ob 8. uri zvečer pri Šošterju pevski koncert naših „Slavčkov“. Kdor želi preživeti res lep večer, ne bo zamudil te prireditve. Pristrčno vabljeni!

Naše gospodinske šole - zaključek šolskega leta

Na gospodinski šoli v Št. Jakobu v Rožu bo zaključek šol. leta v nedeljo, dne 29. aprila, Na gospodinski šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu pa bo zaključek šol. leta na praznik, dne 3. maja.

Na dan zaključka šol. leta bo že dopoldne otvoritev razstave in popoldne bo lepa zaključna prireditev z igro.

Vabimo predvsem starše in sorodnike učenk, nato pa tudi vse ostale, da si ogledajo razstavo in da se udeležijo v čim večjem številu zaključnih prireditev obeh gospodinskih šol.

njeval, temveč je tudi v takih malenkostih spoštoval mojstra, se z njim posvečeval, prosil njegove pomoči, zatekel se k njegovi izkušnosti in spretnosti in često je bilo videti oba duhovnika, kako se na vrtu ubijata s kakšnim grmom ali drevesom, da pot lije z njiju, kako zbijata, žagata in skobljata kakor dva mizarja ali tesarja novo kletko, kurnik ali klopico za vrt, kako mažeta kočijo, zeleno pleskata količke za rože ali smodita konce kolov, da v zemlji ne bi gnili.

Vsa ta opravila je Jožko, kot ga je gospod župnik zaupno klical, vršil rad, z vnemo, skoraj strastno. Le župnijska pisarna ga ni preveč mikala, črnilo mu ni dišalo in pero je izmed vsega orodja najmanj ljubil.

„Tu imate, vsaj časopis preberite,“ ga je silil župnik k čitanju. „Zvečer, zdaj nimam časa,“ se je izgovarjal Holoubek. Toda zvečer ga je pustil mirno ležati v kuhinji na mizi in si mislil: „Saj mi bo gospod župnik povedal, kaj je v njem važnega.“ Domača in svetovna politika, literatura, pravde in druge razprave zanj daleč niso imele toliko zanimivosti, kakor recimo precej malomarno spleteno kosovo gnezdo v lipovki, ali mravljišče pod hrusko, od kune ali dihurja zadavljena kura, zajčje gnezdo s petimi mladici pod mejo na „Farovškem“ in tisoče drugih grozno važnih stvari, o katerih so mu otroci pripovedovali in h katerim so ga vodili. Mnogo bolj nego vsa cesarska zbornica ga je zanimalo, jeli dobil stari Kazak od grofa podporo, ali je obiskal zdravnika staro Trousilko, ki si je neke pljučnice nakopala, in kako je s prošnjo, ki jo je napisal gospod župnik,

da bi bili otroci rajne Strouhalove sprejeti v sirotišnico. Kje bi mu pa ostal čas še za take ničemurnosti, kakor so časopisi!

Da, Holoubkov duševni razvoj se je po nekaj letih zaključil, njegova čud se je ustalila, njegova življenjska usmerjenost se je jasno začrtala in izčistila, v njegovi notranjosti ni bilo več nikakih bojev, ne trenj. Že se je pokazalo, da se ne bo hrupno rval z življenjem, da ne bo ničesar postavil na glavo ne v svetu ne v cerkvi, ne v šoli in ne v župniji, ampak da bo ostal zvest svojemu načelu: „boriti se proti zlu“. Toda ta boj bo vodil na svoj način, krotko, tiho, tako da si bo počasi utrl po trnju, glogovju in osatu svojo lastno ozko stezico — h grobu. Šola z otroki, cerkev s starimi, župnija z revnimi in nesrečnimi, župnišče z vrtom — to bo ves njegov svet, vse njegovo življenje. To življenje pa ni in ne bo ubogo, dolgočasno in revno z veseljem in bolestjo. Nasprotno, slej ko prej bo nudilo Holoubku vrsto pobud, nedvomno bo bogato in ganljivo, polno uspehov in razočaranj, kakršno je bilo doslej. Popolnoma pa se razvije šele tedaj, ko bo kdaj tudi sam župnik na kakšni župniji. Pa o tem Holoubek ne upa premišljevati, da mu tega gospod župnik ne bi v obeh bral, da ne bi mislil, da morda čaka na njegovo smrt, kot mu je nekoč očital. Za to je še čas! Da, dokler bo živel gospod župnik, Katica in Franček, se za nič na svetu ne gane od tod.

Tako Holoubek pogosto računa in preudarja, mirno kadeč iz predsedniške čedre, in mu niti na misel ne pride, kaj vse bi se utegnilo tekom leta pripetiti in

kaj nanj že čaka... Sreča, da gospod župnik nanj misli in govori Katici: „Moram se za tega našega Holoubka pravočasno pobrigati, da mi ga potem kragulji ne skljujejo, da mu tega pred nosom ne požro.“

„Tako, po enem letu zopet imamo v Markovem redek obisk, gospod revident iz Treštic je prišel sem na veleposestvo na pregled,“ je začel nalahko in od daleč gospod župnik.

„Hm,“ je zamomljal Holoubek neprijetno in brez zanimanja, zato pa je nenavadno živo jel pripovedovati: „Zdi se mi, da imamo spet opravka s škodljivcem. Na vrtu sem našel polno strnadjega perja. Najbrž si je kuna, gotovo pa dihur privoščil prtičkov.“

„Hm,“ je zamrmral nato gospod župnik in se takoj vrnil k svojemu predmetu.

„O Trešticah niti slišal ne bi, ko bi revident ne bil prinesel kakšnih novic.“

„Tej kuni bi morali nastaviti past, preden se osmeli in zagode hujšo nerodnost.“

„Letos je prinesel žalostno novico.“

„Ko bi hotel pasti vsaj takle prsič, kako lepo bi jo lahko zasledovali.“

Tako kakor danes sta se župnik in kaplan pogosto prepirala za predmet razgovora. Gospod župnik je navadno popustil, se vdal in sledil Holoubkovim besedam in mislim. Toda danes je trmasto vztrajal, da se je kaplan čudil.

„Poslušajte vendar, Jožko, kaj pripovedujem,“ je udaril župnik naravnost. „Ne delajte se gluhega in ne govorite o kozji, ko jaz govorim o vozi.“

„Saj poslušam, gospod župnik, in sli-

(Nadaljevanje s 3. strani)

hvala ameriškim Slovencem, ki so za stoletnico toliko darovali Družbi sv. Mohorja.

Kakšno je torej danes stanje okoli tiskarne? Imamo linotype, to je stavni stroj, imamo stroje za tiskanje, imamo urejene in adaptirane prostore, imamo omare za črke, ki stanejo 22.000 šilingov, imamo tudi ves ročni stavek, ki stane 120.000 šilingov.

Manjka nam pa še kakih 60.000 šilingov obratnega kapitala, s katerim bomo stroje montirali, kupili papir in nekaj drugih malenkosti. To pa nam mora dati Koroška. Če so ameriški Slovenci toliko žrtvovali, potem tudi koroški Slovenci ne smemo pozabiti, da obhaja Mohorjeva stoletnica svojega obstoja. Tudi po Koroškem bomo pričeli meseca maja z nabiralno akcijo. Zaključili jo bomo na praznik sv. Mohorja in Fortunata, ki sta patrona in zaščitnika naše Družbe. Če tudi Koroška prispeva svoj delež, bo tiskarna Družbe sv. Mohorja za stoletnico zopet pričela obratovati.

Hvaležni smo za vsak dar, čeprav bi bil samo 1 šiling. Ravno v tem bo naš ponos. Iz naših lastnih šilingov si zopet hočemo postaviti svojo tiskarno. Že pred vojno smo imeli v Celovcu nekaj stavnega materiala, tiskarski stroj in nekaj tiskarniškega materiala. Nacionalni socializem nam je vse to uničil. Do danes nam pa te škode še nobeden ni povrnil. Zato bodi naša častna naloga, da si postavimo brez tuje pomoči svojo lastno tiskarno. Naj velja: Težko prihranjeni darovi naših Slovencev v Ameriki, katerim je komunizem vzel domovino in vse imetje, darovi staronaseljencev v Zedinjenih državah Amerike, darovi koroških duhovnikov, naših kmetov in delavcev in z božjo pomočjo ter s pomočjo in v zaupanju na priprošnjo našega svetniškega škofa Slomška in ustanovitelja Družbe si hočemo v proslavo stoletnice, v čast ustanovitelju Slomšku in v čast božjo postaviti zopet, čeprav skromno, toda lastno tiskarno v Celovcu. Našemu vernemu slovenskemu narodu na Koroškem in vsem zamejskim Slovencem pa bo s tem zopet dana osrednja založba, ki jih bo oskrbovala poceni z dobrim tiskom. Tako bomo nadaljevali Slomškovo delo v drugem stoletju obstoja Družbe sv. Mohorja.

Vsem našim zaupnikom bomo doposlali nabiralne pole, da bodo zbirali po vaseh in farah prostovoljne darove koroških Mohorjanov za stoletnico naše Družbe. Poleg darov pa Družba prosi tudi za posojila. Prepričani smo da bodo koroški Mohorjani enako požrtvovalni kot so bili ameriški. Kdor hoče sam poslati dar ali posojilo, dobi položnico pri poverjenikih Mohorjeve družbe.

šim, da je prišla grajska klepetulja, ki prenaša iz Treštic k nam in od nas v Treštrice babje čenče, ki vohuni po dvorih, si pete brusi po revirjih, lovi čenče o gozdarjih in oskrbnikih. Vi mi pa ne žrtvujete niti za makovo zrno pazljivosti.“

„Kako ne bi žrtvoval, ko govorite o kuni. Pa to je zaman, zdaj je ne prekanite in ne ujamete v past. Počakajte s tem, da pritisne hujša zima. Gospod revident pravi, da je trešticke gospod župnik bolan.“

„Tudi mi tukaj smo bolni. Nahod in kašelj ima skoraj vsak drugi človek.“

„Ne tako, bojda je resno bolan, celo v zdravilišče je baje moral, ves mesec je tam prebil, malo se mu je obrnilo na bolje, toda pravijo, da zdravnik že zopet k njemu hodi.“

„Daj Bog, da ozdravi,“ je povsem brez zanimanja, le iz gole poslušnosti in tjavendan izgovoril te besede, ko je gospod župnik utihnil in čakal, kaj poreče.

„Daj Bog, daj Bog! Toda kuha ga nevarna bolezen, sladkorna bolezen, ta bi ga utegnila streti zlahka in zavrtno, ne da bi pričakoval.“

„No da, v božjih rokah smo! Vsi bomo morali nekoč umreti.“

„Da, zares,“ je žalostno zavzdihnil gospod župnik, nenadoma pa so mu oči zagorele in s povsem drugim glasom je zapretil Holoubku: „Seveda, za vas bi bila to sreča! Niti šest let ne bi kaplanovali in župnija bi vam padla v naročje kot zrela hruska. Jaz sem petnajst let čakal nanjo.“

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob 1/29. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse. — Popoldne ob štirih je blagoslov.

Opozorilo pevcem

Vse celovške pevce opozarjamo, da so pevske vaje vsak torek zvečer ob 20. uri v Mohorjevi hiši na Viktringer Ringu št. 26, v sobi št. 4.

Dobre URE ZA BIRMO
že od 98.- naprej pri urarju

F. KARNER

CELOVEC - BURGGASSE 8

BELJAK

V beljaškem kinu „Bahnhoflichtspiele“ smo prejšnji teden videli res izredno lep film „Pesem o Bernardki“.

V istem kinu bomo mogli videti v dneh od 1.—3. maja veličastni film „Večni Rim v svetem letu“. Vsi oni, ki so imeli srečo, da so bili lansko leto v Rimu, bodo pri gledanju tega filma mogli še enkrat doživeti bivanje v Rimu. Vsem onim, ki niso mogli v Rim, pa bo pokazal film veličastno praznovanje svetega leta in Rima samega. — Opozorjamo na čas predstav v oglasnem delu današnje številke „Našega tednika“.

OBIRSKO

Zelo pogosto se oglašamo z naših strmih hribov. Moramo pač zdaj po hiteti, dokler še naš oči Obir ne sleče svoje bele suknje. Kadar namreč on odloži svoj snežni kožuh, napoči za nas Obirčane čas trdega dela. Tedaj pa ne bo več časa misliti na to, da bi naše novice oznanjali svetu, pač pa bomo morali izrabiti sleherno minuto v skrbi za vsakdanji kruh.

Novost!

„SPEZI-COLA“ osvežilna pijača tovarne

Amlacher

Celovec-Klagenfurt,
Pischeldorferstrasse 16

Danes hočemo poročati najprej nekaj o našem cerkvenem petju. Pri nas imamo kar tri cerkvene pevske zборе. Stari mešani zbor pod vodstvom naše dolgoletne organistinje, nato moški zbor in končno še novi mladinski zbor, ki ga vodi gospod učitelj. Kljub temu, da imamo kar tri pevske zборе, smo letos na tiho nedeljo pričeli božjo službo kar s „tiho mašo“. No, zato nam je bilo malo neprijetno, ker se je to zgodilo ravno ob navzočnosti tujega duhovnika (preč. g. misijonarja), vendar smo se na Veliko noč toliko bolj postavili. Saj je petje moškega zbora donelo tako prijetno, da bi skoraj pozabili na molitev, ako bi nas od časa do časa ne vzdramil pok možnarjev. Stari pregovori pa nič kaj ne veljajo. Čeravno svečnica ni bila zelena, Velika noč je vseeno snežena. Kot vse kaže bo še sv. Jurij letos jezdil belega konja mesto zelenega.

GOLŠOVO

Dne 10. aprila 1951 je bil pogreb Blaža Plasch, p. d. Holištra v Zg. Dolah. Bil je star 80 let. Rajni Holištar je bil znan daleč okoli radi svoje vesele narave. Radi so ga pri kmečkih hojsetih napro-

Za BIRMO nudim zapestne in druge ure v največji izbiri

FESSL URAR IN JUVELIR

Celovec-Klagenfurt, Alter Platz 18

sili za „vadovca“, da je hodil z ovenčanim klobukom in z „bandlnami“ na dolgi palici goste vabit na ženitnino.

Skoraj na vsako hojset je moral Holištar priti, da je goste zabaval, da je bilo dovolj veselja in smeja.

Rad je šel tudi vsakemu znancu k pogrebu, in je pri pogrebu glasno molil rožni venec za rajnega in pri pogrebni maši zanj daroval sv. obhajilo.

Svoje žive dni je rad hodil v cerkev in k sv. obhajilu. Že kod mlad fant je hodil na Žihpolje ministrirat pri vsakem vremenu in akoravno je imel daleč v cerkev. Še na stara leta, ko je že težko klečal, je rad ministriral, ako je bilo potrebno.

Pri župni cerkvi na Golšovem je bil 26 let cerkveni ključar do svoje smrti. Radovoljno je skrbel za cerkev, pobiral ofer in darove, skrbel za red pri procesijah in pomagal pri pobožnostih in molil rožnivenec.

Zato mu je ljubi Bog dal milost, da je lepo pripravljen na smrt brez hudega trpljenja mirno zaspal. Naj v miru počiva! Pokopali so ga žihpoljski gospod dekan Koschier, asistiral sta č. gospod hodiški dr Mikula in domači g. župnik. Ker je bil rajni Holištar znan in spoštovan, se je od vseh strani zelo veliko ljudstva udeležilo njegovega pogreba.

Za PRVO SV. OBHAJILU bogato okrašene sveče že po S 5.90 pri

Winding

Beljak-Villach, Weißbriachgasse 3
in Kloster St. Nikolai

PLIBERK

Kakor smo v zadnji številki našega lista poročali, je bila v nedeljo v Železni Kapli razstava radio aparatov in elektro-priprav. Razstava, ki jo je priredila strokovno dobro urejena tvrdka, je imela izreden uspeh. Zato priredi ista tvrdka razstavo z ogledom in strokovnimi navodili ter nasveti (tudi v slovenščini) na praznik, dne 3. maja t. l., v Pliberku v gostilni Niemetz na glavnem trgu. Priporočati moremo vsem, da ne zamudijo te ugodne prilike in obiščejo razstavo, kjer naj zahtevajo strokovna pojasnila in nasvete.

SELE

Kako zelo igra „Počeni prstan“ ugaja, se je zopet pokazalo v nedeljo 15. aprila, ko smo jo ponovili. Občinstvo je zopet napolnilo dvorano. Pred igro je nastopil moški zbor, citraši so nam zaigrali nekaj melodij narodnih pesmi, odmore pa nam je krajšala godba na pihala pod vodstvom vrlega Bančaja Olip-a. Bolezen mu onemogoča telesno delo, zato pa svoje zmognosti uporablja v splošno korist. Priredil je že dokaj pesmi za godala in izvežbal godce, da že kar lepo zasvirajo. Cela prireditelj je dihala prijazno domačnost. To so gotovo občutili tudi gostje iz Šmarjete in Homeliš. Zdaj se pričnejo priprave na materinski dan.

Nemila smrt je nepričakovano iztrgala iz naše srede vrlega moža, Franca Mak-a, p. d. Zvrh. Žerjava na Zg. Kotu. Bil je priden gospodar in je kot poštenjak, značajan, veren Slovenec užival velik ugled. Nikoli bolan, star šele 65 let, je vendar radi krvne bolezni, nenadoma preminul. Zapušča vdovo in štiri odrasle sinove, katerim izražamo svoje globoko sočutje nad bridko izgubo. — Udeležba pri pogrebu je bila zelo številna. Do srca so nam segle besede žalostinke. Vigred se vrača, a prijatelja sem nazaj nikdar več ne bo.

GORENČE

Na mnoga vprašanja, kdaj bo v letošnjem poletju na Gorenčah nova sv. maša preč. g. novomašnika Brumnika Mirka, sporočamo javnosti, da je za sedaj določen datum: 15. julij 1951. Sv. mašniško posvečenje prejme g. novomašnik z ostalimi gg. novomašniki na Krki in sicer 8. julija med škofovo sv. mašo. Ker so nekateri izrazili željo, da bi vsaj enkrat v življenju radi videli prelepo in redko življenost sv. mašniškega posvečenja, sporočamo, da bo pri zadostnem številu udeležencev dne 8. julija t. l. vozil na Krko iz Gorenč preko Velikovca, Mostiča in nazaj poseben avtobus. Toza-

devne prijave iz domače in sosednjih farar sprejema do 15. maja t. l. župnijski urad na Gorenčah.

K redki in izredni slovesnosti nove sv. maše vabimo že danes vse vernike od blizu in daleč. Nova sv. maša bo tedaj predvidoma na prostem in sicer pod starodavnimi lipami pred cerkvijo. Nove sv. maše brez lepega in mogočnega petja pa si ne moremo predstavljati. Ker se pa glasovi v prosti naravi pod milim nebom zelo izgube, in s tem oslabe moč petja, naprošamo že danes vse okoliške pevce in pevske zборе z Rude, Št. Petra na Vašinhah, Vogrč, Suhe, Zvabeka, Rinkol, zlasti pa še oba naša najmočnejša pevska zbora iz Pliberka in iz Šmihela pri Pliberku, da 15. julija gotovo prihite na Gorenče. Da se res pevski spored za novo mašo čim lepše pripravi, bo posamezne pevske zборе obiskal še naš pevovodja preč. g. profesor Mihelič. Nadaljnja navodila glede sv. maše pa bomo po potrebi sproti objavljali. Na veselo svidenje.

ŽITARAVES

Dne 13. IV. zvečer je umrla Kopančeva mati Ana Grilc. Znana je bila po vsej fari kot dobrotnica cerkve in vseh pomoči potrebnih. Od Kopančeve hiše ni nihče šel lačen.

Tilki Picej, ki bo prevzela po Kopančevi mami posestvo, izrekamo naše globoko sožalje. Posebno štrajski prosvetaši s predsednico našega društva odkrito sočustvujemo.

ŽITARAVES — MALČAPE

Ozmočevi družini je smrt pobrala edinega sina Hanzeja, starega šele dve leti. S tem je hudo prizadeta družina, ki je v preteklih letih veliko trpela. Ob zlomu nemškega rajha so bili še zadnji trenutek SS-ovci ustrelili strica, ko se je vračal domov z Bavarske.

Stari Ozmočev oče je bil eden izmed

BIRMANSKA DARILA v največji izbiri po vseh cenah pri

Winding

Beljak-Villach, Weißbriachgasse 3
in Kloster St. Nikolai

ustanovnih članov štrajškega društva „Trta“. Sedaj, ko bo „Narodni dom“ v Žitaravi zopet gotov, ga naši zavedni gledajo v pričakovanju, da bo tudi v naprej zavetišče domače prosvete. Da bi se ta želja izpolnila pričakujemo mi vsi, stari in mladi prosvetaši.

ŽELEZNA KAPLA

Kot smo svojčas poročali je 26. II. 1951 zjutraj našel trgovec Peter Logar v svojem vrtu mrtvega Hermana Perča iz Obirske. Ljudstvo že takoj ni verjelo, da bi se bil Perč, ko je plezal čez zid smrti ponesrečil, marveč je domnevalo, da je bil iz ljubosumnosti ubit.

Zato so 2. aprila letos mrtvo truplo zopet izkopali in pri obdukciji res ugotovili, da je rana takšna, da je mogla biti prizadjana samo z nožem. Sedaj so zaprl Jožefa Loparja iz Železne Kaple, 34 let starega gozdnega delavca, ki je osumljen, da je iz ljubosumnosti počakal pred oknom svoje ljubice na svojega tekmeča in ga nato zaklal z nožem. Lopar je v zaporih deželnega sodišča v Celovcu in še zmeraj taji, da bi on storil ta zločin. Vendar ne more navesti pravih protidokazov proti obdolžitvam, ki se vedno bolj zgoščujejo okrog njega. Posebno sumljivo je, da je bil Lopar zaradi pokola z nožem že enkrat predkaznovan.

BELA — ŽELEZNA KAPLA

Dne 19. aprila ob 11. dopoldne je pri posestniku J. Kastrunu, p. d. Ribič, izbruhnil ogenj. Kot so ugotovili, je ogenj zanetil veter, ki je zanesel iskre na svinjski hlev, nad kateremu je bilo tudi stanovanje, zgrajeno iz lesa. Ogenj je posegel tudi na skedenj ter ga uničil do tal. Živino in stroje so vse rešili. Zgorelo je nekaj slame in kmetijskega orodja. Tudi oprava stranke, ki je stanovala v omenjenem lesenem stanovanju, je zgorela. — Skupno škodo cenijo na 246.000 šilingov.

SUHA

Na občinski seji smo tokrat slišali razmeroma razveseljive vesti. Dolgo se je morala občina prizadevati, da bi dobila od dravskih elektrarn nji pripadajoči delež na davkih. Radi tega je bilo res razveseljivo, da so te v preteklem letu poravnale (Nadaljevanje na 8. strani)

PROŠNJA UREDNIŠTVA

Uredništvo „Našega tednika“ potrebuje več številke „Našega tednika“ iz leta 1949 in 1950. Iz leta 1949 potrebuje številke: 1, 3, 4, 6, 7 in 15. Iz leta 1950 pa številke: 1, 7, 39.

Kdor ima te številke in jih more pogrešati, prosimo, da jih pošlje uredništvu „Našega tednika“.

Kup in prodaja
harmonik in pialnih glasbil
(tribol) na obroke
Willi Gaggl
Beljak-Villach, Bahnhofstr. 7

WILLI GAGGL VILLACH

Kataster planin

Že pred vojno so začeli na Koroškem z deli za takozvano knjigo planin („Almbuch“). Vendar so tozadevne podlage v vojnem viharju večinoma izginile.

Sedaj je kmetijsko ministrstvo sklenilo, da prične z deli za kataster planin, ki naj bi bil gotov do leta 1952. Smisel katastra pa bi bil, da se popiše vse svojstvenosti vsake posamezne planine: lega, sestav zemlje, nagnjenost terena, preskrba z vodo, stanje poslopij itd. Na podlagi vseh teh podatkov bodo sestavili seznam in nato splošni načrt o ureditvi in izboljšanju planin.

Vsem bolniškim

blagajnam dobavlja OPTIK

Walter Gaggl

Beljak - Villach, Hauptplatz 11

Ko bodo v letošnjem poletju strokovnjaki deželne vlade in kmetijske zbornice („Almbegeher“) pregledovali planine in zbirali podatke, naj jim lastniki planin in odborniki pašniških združenj (zadrug) dajo potrebne podatke. Ti podatki ne bodo na razpolago nikomur drugemu kakor ustanovam, ki skrbijo za pospeševanje planinskega pašništva.

I. KOROŠKA DEŽELNA RAZSTAVA
(I. Kärntner Landesausstellung)

Deželni tujskoprometni urad bo tudi zastopan na I. koroški deželni razstavi. Ta razstava naj bi pokazala važnost koroškega tujskega prometa za koroško narodno gospodarstvo.

Te tujskoprometne razstave se morejo udeležiti tudi posamezne tujskoprometne občine pa tudi lastniki tujskoprometnih gostinskih obratov.

Vse občine in tudi posamezniki, ki se nameravajo te razstave udeležiti, naj to sporočijo razstavnemu odboru v Celovcu najkasneje do 1. maja t. l., razstavnim material pa bodo poslali najkasneje do 15. junija t. l.

MEDNARODNA RAZSTAVA PSOV
V CELOVCU

V okviru I. Koroške deželne razstave 1951 (od 9.—19. VIII.) bo dne 11. in 12. avgusta v Celovcu letošnja mednarodna razstava psov. Razstavo priredi Koroško društvo pasemskih psov v sodelovanju z avstrijskim društvom nemških ovčarskih psov. Na razstavi bodo zastopane vse pasme psov. Za vse pasme so predvidena tale odlikovanja: Prvenstvo v Celovcu 1951 („Sieger Klagenfurt 1951“), prvenstvo med mladino („Jugendsieger 1951“) in kandidat za mednarodno prvenstvo („Anwartschaft auf das internationale-Championat — Cabib“). — Prireditelji razstave vabijo vse športne ljubitelje psov v državi in v zamejstvu, da se s svojimi pasemskimi psi udeležijo velike razstave v obmejni koroški deželi. Prireditelji računajo, da se bo razstave udeležilo več sto razstavljalcev iz Avstrije, Italije, Jugoslavije, Nemčije in Švice.

NOVOSTI NA „BELJAŠKI RAZSTAVI“
„Beljaška razstava na tromeji“ bo od 28. VII. do 5. VIII. t. l. Razstava, za katero je veliko zanimanje v tuzemstvu in v zamejstvu, bo obsegala celotno gospodarstvo in tudi mnogo novosti. Med inozemskimi gosti bomo pozdravili razstavljalce iz Italije, Jugoslavije in Nemčije. — Obiskovalce bo gotovo zanimala razstava mlečnih posnemalnikov nemškega proizvoda, nadalje pa bo razstavljena tudi popolno in moderno opremljena šolska soba (avstrijska tvrdka Hutter & Schrantz).

Ob zaključku Beljaške razstave bo v Beljaku (dne 4. avgusta) znamenito „Beljaško žegnanje“.

Delavska zbornica — duhovna orožarna delavstva

V ponedeljek, dne 16. aprila zvečer je v celovškem radiu govoril prvi tajnik Koroške delavske zbornice, Adolf Feik, o velikem pomenu Delavske zbornice kot duhovnem središču delavskih zvez. Iz njegovega izredno zanimivega in temeljito sestavljenega govora posnemamo nekaj najbolj zanimivih odlomkov. Mislimo, da je pravilno, da se tudi naši bralci seznanijo z nalogami Delavske zbornice, katero tudi pomagajo vzdrževati v nemali meri s svojimi prispevki.

O nalogah, o pomenu in namenu Delavske zbornice je med ljudmi večkrat še mnogo nejasnosti. Večkrat zato pričakujejo, naj bi Delavska zbornica vršila naloge, ki bi jih morala v resnici vršiti Delavska zveza (Gewerkschaft). Ako to ne bi bilo tako, bi postale Delavske zveze nepotrebne, ker bi vse njihove posle in naloge prevzela Delavska zbornica. To pa ne odgovarja dejstvu in je taka trditve namerno zavajanje delavstva.

Glavna razlika med delavskimi zvezami in delavsko zbornico je v tem, da je delavska zveza prostovoljno združenje delojemalcev in je zato delovanje delavskih zvez urejeno z zakonom o združenjih in zborovanjih. Delavska zbornica pa je javno-pravna ustanova, katere delovanje je urejeno z zakonom z dne 20. julija 1945 o vzpostavitvi zbornice za delavce in nameščence.

Kakor imajo delodajalci svojo zvezo industrialcev in obrtnikov poleg svoje zbornice, kakor imajo kmetje kmečko zvezo poleg svoje kmetijske zbornice, tako imajo tudi delavci svojo delavsko zvezo in poleg tega delavsko zbornico. Tega svojega zakonitega zastopstva seveda niso dosegli delavci brez dolgoletnega in težkega boja.

S tem je vzpostavljena enakopravnost in tudi enakost med delodajalci in delojemalci, ki imajo tako tudi zagotovljen vpliv in odločanje pri oblikovanju gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja.

Kakor si teh pravic in te enakopravnosti niso priborili delavci brez boja, tako jim te pravice tudi ne bodo ostale ohranjene, ako se ne bodo sami za to brigali in ako ne bodo teh pravic varovali. S svojim vplivom morejo delavci po Delavski zbornici vplivati tudi na uravnavanje izvoza in uvoza blaga v državo. S tem pa morejo koristno vplivati na celotno gospodarstvo in tega se morajo delavci stalno zavedati, ker s tem branijo delavske sloje pred morebitnim izkoriščanjem po premožnejših in gospodarsko močnejših. Pri tem se velika večina delavstva tudi zaveda, da ima delavska zbornica pri zahtevah po uveljavljanju koristi delavstva veliko zaslombo in oporo v delavskih zvezah.

Delavske zveze so poklicna, stanovska združenja, ki se borijo za gospodarsko in socialno izboljšanje delojemalcev, delavska zbornica pa mora delavskim zvezam za to borbo dati vso duhovno oporo. S pravilno in smotno delitvijo dela bo tu mogoče doseči največji uspehi.

Delavske zveze organizirajo delavce po obratih, vodijo pogajanja za izboljšanje mezd, sklepajo kolektivne pogodbe z delodajalci in čuvajo nad pravilnim izvajanjem teh pogodb. Nudijo nadalje svojim članom po potrebi pravno pomoč, zagovarjajo zahteve delavcev v okviru obstoječih zakonitih predpisov. Delavske zveze so protiutež zvezi delodajalcev in vzgajajo delavce k skupnosti in k gospo-

darski ter socialni soodgovornosti. Skrbijo pa tudi za prosvetni podvig delavstva.

Tako je zasluga delavskih zvez, da je od zaničevanega delavca, ki je z nekim odporom opravljal težko breme dela, postal delavec, ki vpliva v znatni meri tudi na oblikovanje splošnega gospodarskega in socialnega življenja. Iz brez-

pravnega objekta je postal tvorni delavec proizvodnje.

Ravno v delavskih zbornicah pa imajo delavci in nameščenci ono sredstvo, ki jim daje možnost soodločanja pri vseh vprašanjih gospodarstva, socialne politike, delavske zakonodaje in socialnega zavarovanja. To so parlamenti delavcev, ki imajo pravico in možnost predlagati iz-

boljšanja v proizvodnji in preskrbi z vsemi življenjskimi potrebščinami delovnega človeka. Sicer morejo taki predlogi in take zahteve izzvati včasih nejevoljo in mogoče tudi odpor delodajalcev, so pa koristni za ogromno večino delovnega ljudstva.

Da bo mogla delavska zbornica vršiti v polni meri svojo nalogo, morajo tudi delavske zveze v polni meri vršiti naloge, ki jim pripadajo. Te morajo ostati še v naprej borbene organizacije za izboljšanje življenjskih pogojev delavstva, prevzeti morajo še nadalje vse intervencije v pravnih sporih dnevnega življenja delavcev.

Delavci in nameščenci se v veliki večini zavedajo, da delavska zbornica podpira delavske zveze pri njihovem boju za izboljšanje življenjskih pogojev delavcev s tem, da jim da za njihov boj na razpolago potrebno znanstveno in statistično gradivo. Zavedajo se pa tudi delavci, da bi postala delavska zbornica navadna birokratična ustanova, ako ji ne bi dajale moči, opore in življenja delavske zveze.

Delavske zveze kujejo svoje duhovno orožje v delavski zbornici, te pa imajo v delavskih zvezah boritelje za uveljavljanje svojih izsledkov in dognanj.

Za delavca sta potrebni torej tako delavska zveza kakor tudi delavska zbornica kot dve važni in neobhodno potrebni ustanovi, ki se vzajemno izpopolnujeta. Obe ti dve ustanovi sta v današnjem času najvažnejše in najbolj zanesljivo zagotovilo gospodarskega, socialnega in prosvetnega podviga delovnega ljudstva.

*Konsumne
zadruga v Celovcu*

pozdravljajo k 1. maju vse
svoje člane in prijatelje ter
jih vabijo, da ostanejo še
nadalje zvesti odjemalci

Obiščite največjo in najmodernejšo
restavracijo v Celovcu

„VOLKSKELLER“

GOSTILNA ZA VSAKOGAR

IZVRSTNA OPOLDANSKA
IN VEČERNA JEDILA
IZBRANA VINA
IN NEGOVANA PIVA
EXPRESSO IN BUFFET
S SAMOPOSTREŽBO

Delavska zbornica - Bahnhofstraße

Kaj nudi Koroška okrožna bolniška bla- gajna delavcem in nameščencem?

Ali veste, da je v letu 1950 izplačala Koroška okrožna bolniška blagajna **vsak koledarski dan:**

33.700 šilingov zdravnikom,
16.200 šilingov lekarnarjem,
25.200 šilingov bolnicam,
39.700 šilingov bolnikom v gotovini,
2.200 šilingov za preprečanje bolezni,

da je **dnevno** na stroške blagajne

1.200 zavarovancev bilo v bolnicah,
2.822 zavarovancev dobivalo prispevek v gotovini,
9.357 zavarovancev bilo pri zdravniku,
2.166 receptov bilo prepisanih.

Was leistet die Kärntner Gebietskrankenkasse für Arbeiter und Angestellte täglich?

Wissen Sie, daß im Jahre 1950 die Kärntner Gebietskrankenkasse an **jedem einzelnen Kalendertag** ausgab:

33.700 Schilling an die Ärzte,
16.200 Schilling an die Apotheker,
25.200 Schilling an die Spitäler,
39.700 Schilling an die Erkrankten bar,
2.200 Schilling für vorbeugende Maßnahmen,

daß täglich auf Kosten der Kasse

1.200 Versicherte im Krankenhaus waren,
2.822 Versicherte Barleistungen bezogen,
9.357 Versicherte beim Arzt waren,
2.166 Rezepte verschrieben wurden?

Razne sorte - različni pridelki

Kakor je že zdavnaj ugotovljeno in so o tem tudi gotovo skoraj vsi kmetovalci prepričani, igra pri uspehih ali neuspehih v živinoreji tudi pasma živali veliko vlogo. Vedno je treba izbrati ono pasmo — pri konjih, goveji živini, svinjah, ovcah in kokoših —, ki je za gospodarske in podnebne razmere najprimernejša.

Z dolgoletnim praktičnim delom je tudi ugotovljeno, da niso vse sorte žitnih vrst — pšenica, rž, ječmen, oves in koruza — enako dobre za naše podnebne in gospodarske razmere.

Tudi vemo iz lastne skušnje, da vse sorte sadnega drevja za naše razmere niso enako vredne.

Vsak kmet pa se tudi od časa do časa vprašuje in večkrat, zlasti pa sedaj v spomladi, premišljuje, katera sorta krompirja bi bila za današnje gospodarske razmere najboljša in katera sorta krompirja bi pri naših podnebnih razmerah dajala največje pridelke.

Pri tem premišljevanju pa kmet ni sam. S tem vprašanjem se že mnogo let temeljito pečajo kmetijski strokovnjaki

Otroške srajce in perilo!
Obleke in blagovi za birmo!
LUDWIG MAURER
Celovec—Klagenfurt,
Alter Platz 35

v vseh deželah. Vzgojili so že veliko število raznih sort krompirja, ki pa vse seveda niso enako dobre za vse razmere in za vsako vrsto zemlje.

Tekom desetletij so vzgojili kmetijski strokovnjaki in praktični kmetovalci vedno nove, boljše sorte krompirja, ki so izpodrinile in nadomestile prejšnje. Na nujnost in na potrebo izmenjave sorte vplivajo v veliki meri tudi gospodarske razmere. Saj povpraševanje po krompirju ni ob vsakem času enako. V časih velikega pomanjkanja hrane, kakor smo ga doživeli med vojno in v prvih povojnih letih, je važna predvsem množina pridelka, torej množina pridelanega krompirja, ne pa v toliki meri kakovost pridelanega krompirja.

Razmere predpisujejo sorto

Ta leta pa so minula in potrošniki so tudi pri nakupu krompirja postali že bolj izbirčni. Kdor bo torej hotel dobiti s prodajo jedilnega krompirja čim večje dohodke, bo moral upoštevati te izpremenjene razmere. Izbrati bo moral pri pridelovanju krompirja one sorte, ki dajejo pri naših podnebnih razmerah in v naših zemljah čim večje pridelke, katere je pa tudi mogoče za primerno ceno

prodati. To je važno zlasti pri poznih sortah krompirja, saj so vse zgodnje sorte jedilne sorte, medtem ko sadimo pozne sorte krompirja tudi v industrijske namene ali pa za krmo.

Kakor pa je pri žitu za izbiro sorte predvsem važno podnebje in kakovost zemlje je to pri krompirju drugače. Tu je za izbiro ene ali druge sorte važna predvsem višina pridelka, takoj nato pa način uporabe krompirja in pa odpornost posameznih sort krompirja proti raznim boleznim, ki napadajo krompir.

Podnebje je za izbiro sorte odločilno, ker bomo za pridelovanje krompirja v ostrem višinskem podnebjju, kjer je čas rasti krajši, izbrali sorte, ki ne zorijo prepozno. Znano pa je tudi, da zgodnje sorte krompirja dajejo le male pridelke na suhih tleh in v krajih, kjer večkrat že kmalu spomladi primanjkuje dežja.

Krompir uspeva zlasti dobro na lažji, rahli humozni zemlji, ki ne vsebuje preveč apna. Sicer naše njivske zemlje le redko vsebujejo preveč apna, vendar moramo omeniti, da prevelike količine apna v zemlji povzročajo hrastavost oziroma skrupavost krompirja. Tak krompir je zato še vseeno dober ravno tako za seme kakor tudi za jed, vendar pa skrupavost vpliva na znižanje cene. Znano je tudi, da premočno gnojenje z dušičnimi gnojili (gnojnica in umetna dušična gnojila) vpliva neugodno na okus krompirja kakor tudi na trajnost krompirja.

Pozne sorte

Ako na kratko omenimo nekatere najvažnejše sorte krompirja, moramo omeniti predvsem sorti, ki sta danes gotovo najbolj razširjeni, to sta sorti „Ackersegen“ in „Voran“.

Ti dve pozni sorti krompirja, zlasti še „Ackersegen“, sta zelo dobri za naše podnebne razmere, dajeta velike pridelke in sta odporni proti raznim boleznim krompirja. Vsebujeja ti dve sorti mnogo škroba in je tak krompir zelo dober za krmo. Nista pa ti dve sorti dober jedilni krompir in tam, kjer bodo kupci zahtevali predvsem dober jedilni krompir, samo ti dve sorti krompirja ne bosta več odgovarjali.

Seveda bi bilo nepravilno in tudi neupametno, ako bi hoteli ti dve dobri sorti krompirja kar naenkrat zamenjati z drugimi sortami, o katerih še nismo prepričani, da so boljše kakor pa „Ackersegen“ in „Voran“. Vendar pa hočemo omeniti dve sorti, ki sta danes v južno-zapadni Nemčiji (Bavarska, Württemberg, Badenska) pa tudi na Salzburškem in na Tirolskem že precej razširjeni. To

sta sorti „Agnes“ in „Aquila“. Prva sorta je v rasti zelo podobna sorti „Ackersegen“, je srednje pozna sorta, ki ima okroglo-ovalne precej velike gomolje, s finim mesom rumenkaste barve. Zato je to predvsem jedilni krompir. Vsebuje manj škroba kakor sorta „Ackersegen“ in seveda zato ni priporočljiva sorta kot krompir za krmo. Pridelke pa je vsaj tak kakor pri sorti „Ackersegen“, včasih tudi večji. Uspeva dobro zlasti v krajih, kjer ni preveč dežja.

Druga sorta je „Aquila“. Ta vsebuje mnogo škroba, je torej dobra sorta za krmo pa tudi kot jedilni krompir, ker ima dober okus. Odporna je ta sorta proti raznim boleznim in uspeva dobro tudi v krajih, kjer je mnogo dežja. Zori srednjepozno in daje dobre pridelke. Ko cvete, ima lepe rdečevijoličaste cvete.

Med srednje zgodnjimi sortami krompirja so najbolj znane Bintje in Böhmov srednjerani. Te sorte so na splošno pri nas le malo razširjene. Sorta Bintje daje dobre pridelke in je dober jedilni krompir. Ni pa odporen proti boleznim in je zato pridelovanje te sorte večkrat zelo riskantno. Podobne lastnosti ima tudi sorta Böhmov srednjerani.

Zgodnje ali rane sorte

Zaradi tujskega prometa, pa tudi zaradi vedno večjega števila potrošnikov v mestih in industrijskih središčih je vedno večje povpraševanje po zgodnjem krompirju, katerega pri nas večinoma uvažamo, četudi bi ga mogli pridelati doma. Pridelovanje zgodnjega krompirja bo zato vedno večjega gospodarskega pomena. Izplača pa se samo takrat, ako moremo priti na trg s tem pridelkom res zgodaj, ko so cene še visoke. To bo pa mogoče doseči samo, ako imamo dobro zgodnjo sorto krompirja in ako smo seme še pred sajenjem dali kalit. Zato bo tudi kaljenje krompirja pred sajenjem vedno večjega pomena.

Vse sorte zgodnjega krompirja, med katerimi omenimo sorte „Erstling“, „Frühbote“ in „Sieglinde“, so razmeroma zelo občutljive proti raznim boleznim. Zato moremo z zanesljivostjo računati na dobre pridelke le, ako skoraj vsako leto dobimo novo seme.

Pri vseh dobrih lastnostih, ki jih imajo posamezne sorte krompirja, med katerimi je na pr. večja ali manjša prilagodljivost podnebnim razmeram gotovega kraja, zelo veliki pridelki, dobro uspevanje v zemlji določenega kraja, večja ali manjša odpornost proti boleznim itd., pa moramo biti previdni. Ne smemo se za-

nesti samo na te dobre lastnosti kake sorte krompirja. Tudi najboljša sorta more odpovedati. Ako zapazimo, da postaja pridelke manjši in ko opazimo, da krompir ni več odporen proti boleznim, ne premišlujemo mnogo in seme zamenjamo. Moremo ostati še pri isti sorti, ako smo z njo zadovoljni, toda seme dobimo novo.

Za leto je seveda gotovo že prepozno, da bi naročili in preizkusili nove sorte krompirja. Vendar pa sklenimo takoj, da bomo leto vestno opazovali, kako uspeva krompir na naši njivi. Po uspevanju pa bomo videli, v koliko moramo misliti na zamenjavo semena in mogoče tudi na zamenjavo sorte krompirja. Zato pa se zanimajmo tudi, kake sorte krompirja sadijo v našem okolišu in kako te sorte uspevajo, da se bomo nato mogli pravilno odločiti, ako bo potrebno izmenjati seme in mogoče tudi sorto. — To bo pri današnjem velikem pomenu, ki ga ima krompir, velikega gospodarskega pomena za posameznika pa tudi za celo okolico.

KLAVNE IN ŽIVINOOGLEDNE POSTAVKE

Ako lastniki živali koljejo te živali izven klavnice, so določene za živinski ogled po zastopniku občine tele postavke:

Vrsta ogleda	Temeljna postavka	Običinski pribitek			Skupaj
		Običinski pribitek	Izrav. pribitek	Šilingov	
1. Konji	10	0:40	3:80	14:20	
2. Govedo	8	0:80	2:30	10:60	
3. Telefa do 3 mesecev	4	0:20	0:90	5:10	
4. Svinje	4	0:20	0:90	5:10	
5. Ovce in koze	2:40	0:20	0:60	3:20	
6. Prasci do 25 kg ovce in koze do 3 mes.	2:—	2:05	0:25	2:30	
7. Ogled zaradi trihin (poleg redne postavke)	2:—	0:10	0:50	2:60	

Pri zakolu v sili je treba poleg gornjih postavk plačati še pribitek 3 šilinge za vsako žival.

Ponoči, ob nedeljah in praznikih ter ob sobotah popoldne je treba plačati dvakratno temeljno postavko. Pri oddaljenosti nad 1 km je plačati še za vsak kilometer poti po 1 šiling; pri tem se v hribih računa 15 minut hoda za 1 km.

Schleppe pivo - tekoče hranivo!

Ni bilo vojské, ni bilo kugé, ljudje božji, kam ste šli?

L. P.

(2. nadaljevanje)

Očetu Martinu in ženi Urši se je rodilo devet otrok. Dva sta umrla še zelo mlada, ostali pa so bili: Miha, Mortin, Andrej, Jurij, Urša, Hana in Mojca. Hčere so se omožile v bližnjo okolico in sicer Urša k Rijpanu v Dvorec, Hana k Tomažu v Sojnicu, Mojca pa k Petru v Podkrnos. Sinovi pa so razen Martina vsi ostali neoženjeni doma. Niso bili sicer velike, toda izredno čvrste narave. Najstarejši sin Miha je bil nekoč pri Maticu v Lipici. Tam je Hana, sestra gospodinjice, prodajala žganje in tobak. Gospodar Matic je bil velike postave. Šla sta se skušat, kateri bo močnejši. Ker pa so ženske ravno prale in so bila tla mokra, sta moža tako nesrečno padla, da je Miheju počil mehur in je naslednji dan umrl.

Nekoč so fantje iz Limarjevsi pri Št. Jakobu ob cesti vabili fante Gorjance na korajžo. Vabili so se morali odzvati, ker bi bila velika sramota in ponižanje vseh Radišnikov, ako izzivanja ne bi sprejeli. Vsi so si bili zato edini v tem, da je bolje odnesti nekaj krvavih batin, kakor pa ne sprejeti izzivanja in se tako ponižati. Obrnili so se fantje za pomoč na Pecovega Andreja. Ko so prišli fantje z Andrejem v gostilno Ščinder, jih je tam velik krepak mož z dvojnim krivim perjem za klobukom zaničljivo vprašal: „No, fanatje, kdo pa je med vami mojster, ko nima nobeden krivcev za klobu-

kom?“ Tedaj se oglasi Andrej: „Mi sicer nimamo mojstra, če pa ravno hočeš, se pa kar midva skusiva.“ V istem hipu ga je že zgrabil in treščil s tako silo v vrata, da jih je razbil. Ko so ostali fantje videli, kaj se je zgodilo z njihovim mojstrom, so se spustili v divji beg. Andrej je za to svojo zmago dobil vsestransko priznanje ter občudovanje. Gorjanci pa so imeli od tistega časa vedno mir pred Poljanci.

Nekoč je šel Andrej na božjo pot k Mariji Pomagaj. Tam je ob cerkvi stal velik mož, ki je držal v roki svetel tolar in vpil, da bo dal ta tolar tistemu, ki ga vrže. Vsak pa je moral pred borbo dati na mizo eno „cvancgarco“, ki bi ostala možu, če ga fant ne bi mogel vreči. Mlade krepke fante, pa tudi može je tolar mikal, hoteli pa so tudi rešiti svoj ponos. Toda eden za drugim je bil premagan, nobeden ni zmogel mojstra in vsi so sramotno odšli. Ljudje, ki so se zbirali okrog borcev, so se premagancem glasno smejali, prijatelji pa so sočutno in pomilovalno gledali za premaganimi fanti ter z jezo in srdom na moža. Med gledalci je bil tudi Pecov Andrej, ki je dolgo časa bistro opazoval vsako kretnjo moža. Nato pa je jezen vrgel „cvancgarco“ na mizo pred moža. Govorjenje in smeh sta utihnili med gledalci in vsi so napeto pričakovali, kaj pride. Medtem sta se moža zgrabila, Andrej je dvignil nasprotnika visoko v zrak, nato ga je vrgel s tako silo na tla, da se mu je zlomila noga.

Nekoč je bil Andrej z vozom v Celovcu. Ko se je vračal domov, je pripeljal mimo velikovških vrat do mosta, ki je peljal čez obcestni jarek, to je tam, kjer je danes trg za živino in drva. (Gayerschütt). Ker pa je bil most preozek, da bi mogla dva voza ob enem peljati preko, je stal pred mostom stražnik, ki je urejeval promet tako, da je v presledkih spuščal voznike v mesto, nato pa iz mesta. Ko je pripeljal Andrej do mosta in videl, da na nasprotni strani nihče ne čaka, ni čakal stražnikovega znamenja in je peljal dalje. V tem pa je stopi stražnik pred Andrejev voz in ga vpraša, kako more peljati naprej, ko mu ni dal znamenja. Andrej pa skoči raz voz, zgrabi stražnika in ga vrže preko mosta v globok jarek, skoči nazaj na voz ter zdirja s konjem proti domu. Podobno so se tudi drugi Pecovi sinovi uveljavljali med svetom. Bili so pošteni, delavni, družabni in prijazni, četudi so večkrat dali drugim okusiti svojo telesno moč in čvrstost.

Različna dela in opravki so razpršili čez dan številno družino na vse strani. Zvečer pa se je zbrala spet vsa družina v domači hiši, kjer so se menili o dnevnih dogodkih in novicah. Družinska soba je bila prostrana, z lesenim stropom in z malimi okni ter je imela le na eni strani zalidano steno. Ob tej steni je stala velika peč (ahovna), pod njo pa je bil prostor, kamor so pozimi zapirali kokoši. Na obeh straneh peči so bile klopi. Ob zgornjem delu peči je bila polica, malo proč od peči je stala velika omara, kjer je bila shramba za jedila. V sobi je bila še skrinja za vso vsakdanjo obleko, ob drugi leseni steni pa postelja. Na steni je

bila velika ura, v kotu velika miza, nad mizo v kotu veliko razpelo. Na obeh straneh križa so se vrstile, večinoma na steklo slikane podobe raznih svetnikov. Med temi ni smela nikdar manjkati podoba svetega Martina, ki ga je ljudstvo takrat — kakor tudi danes — častilo kot patrona živinorejcev; bil pa je tudi farni patron. Ravnotako tudi ni smela manjkati podoba Matere božje, brez katere slike si sploh ne moremo misliti slovenskega doma.

Slovinci so po vsej pravici že od nekdaj veljali kot Marijin narod. V vseh stiskah, ob preziranju in zaničevanju so slovenski ljudje vedno iskali utehe, tolažbe in moči v trpljenju pri Materi vseh vekov. Ta narod mehke narave se je z otroško udanostjo v vseh telesnih in duševnih stiskah obračal k nebeški gospi z večjim zaupanjem kakor močni in bogati narodi. Pred jedjo so se v molitvi vedno spomnili njega, ki z očetovsko ljubeznijo daje vse, kar potrebujemo. Po jedi niso šli nikdar od mize, ne da bi se zahvalili za sprejeti dar. Pri tem so se z angelskim pozdravom vedno spomnili tudi Matere božje. Zlasti v adventu in v postu je vsak večer vsa družina pokleknila okoli mize in molila skupno rožni venec. Ravnotako tudi skozi vse leto ob sobotah in nedeljah zvečer. Kadar so se zbirali temni oblaki in je grozila nevihta, je spet pokleknila vsa družina in zaupno prosila k Vsemogočnemu, naj jih obvaruje toče, strele in vsega hudega. Oče je molil vedno naprej, vsa družina pa za njim. To si je oče štel ne samo v dolžnost, temveč tudi v čast. S tem je pokazal, da je v vsakem oziru gospodar v hiši in družini. (Dalje prihodnjič)

Slavenske oddaje v radiu

NEDELJA, 29. aprila:
7.15—7.45 Duhovna obnova — Pester nedeljski spored.
PONEDELJEK, 30. aprila:
14.30—15.00 Poročila — Iz svetovne literature.
TOREK, 1. maja:
7.15—7.45 Franc Rauter in njegove skladbe (izvaja orkester pod vodstvom g. Comellija).
SREDA, 2. maja:
14.30—14.50 Poročila — Gospodinja — Slovenske umetne pesmi.
ČETRTEK, 3. maja:
7.15—7.45 Glasbeni in vokalni spored.
PETEK, 4. maja:
14.30—15.00 Poročila — Govori predsedniških kandidatov.
SOBOTA, 5. maja:
9.00—9.30 Govori predsedniških kandidatov — Glasba.
NEDELJA, 6. maja:
7.15—7.45 Duhovna obnova — Poje „Slavček“.

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“

Radio-aparati na broke po dogovoru, popolnoma prenovljeni aparati od 200.—šilingov naprej. Vse električne potrebščine. — Najmodernejša popravilnica

CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnhofstr. 22 — Tel. 29—48

žarnice vseh jakosti za dom in preprodajo

ZA POMLAD

v največji izbiri in v najkvalitetnejših znamkah

NOGAVICE
POLO-SRAJCE
PERILO za dame, gospode in otroke
VEZENINE VSEH VRST

v strokovni trgovini

MAX POLLANZ
KLAGENFURT, Obstplatz 7

ČEVLJI

Graf

SO RES NAJBOLJŠI

CELOVEC-KLAGENFURT,
Burggasse

BIRMANSKE URE kupite najceneje

v strokovni trgovini

V. FRIEDRICH

Celovec-Klagenfurt, Lidmanskýgasse 3

na živilskem trgu

BIRMANSKE URE kupite najugodnejše

KARL FESSI

Beljak-Villach (pri Fugger-Keller)

Kam gremo?

Na klobase in dobro vino v gostilno

SOCHER

(Anna in Christian Kornbrath)

Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter Straße 14

Trgovina vseh električnih potrebščin

Kupujte pri domačem obrtniku

HANS KREUTZ

Celovec, Kramergasse 11

Telefon 31-73

RADIJSKI APARATI NA OBROKE

Nakup in prodajo kmečkih posestev,

vil, hiš in parcel pod najugodnejšimi

pogoji posreduje

FRANZ RAMUSCH

Celovec-Klagenfurt, Paradaisergasse 2

(v posloplju »Bezirkshauptmannschaft«)

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 7. strani)

nale ves svoj dolg in je občina v svojem občinskem gospodarstvu na ta način mogla uspešno zaključiti svoje gospodarsko leto. — Kljub ogromnim izdatkom, ki so šli za šolo v Potočah, za pot na Gradišče in na Ivnico ter za požarni brambi v Potočah in na Suhi, je še preostalo nekaj denarja. Upamo, da bomo tudi v bodoče v korist cele občine lahko tako ugodno gospodarili.

Elektromotorji - elektroinstalacije
prosti vodi - elektr. naprave
popravila - gradnje in načrti

Ganz-elektrodelavnice

Ing. F. Düllnig

CELOVEC - KLAGENFURT
Pilschdorferstraße 4 - Telefon 18-22

ŠT. JAKOB V ROŽU

V noči od 16. do 17. tega meseca je nenadoma umrl zdravnik dr. Polde Markic, ki je bil št. Jakobčanom — tudi najrevnejšim — vedno dober pomočnik. Doma je bil iz Malevasi pri Globasnici. Imel je za seboj težka študijska leta, ker je bil iz zelo revnih razmer. Študiral je v Inomestu, pozneje je bil v bolnici v Wolfsbergu in v Celovcu. Med vojno je bil v Porenjskem industrijskem območju v Nemčiji. Nekaj časa je nato služboval, predno je prišel v št. Jakob, v Pliberku.

Pogreb je pokazal, da je kot zdravnik res veliko pomagal in so ga imeli, posebno preprosti ljudje zelo radi. Pogrebne obrede je imel č. g. Zaletel.

DJEKŠE

Dne 6. aprila smo pokopali rajno Rožancinjo — vdovo Jožefo Jörg. Njen mož Matija Jörg, p. d. Rožanc je umrl že leta 1921. Poročila sta se leta 1902, on je bil tedaj 58 let star, ona pa 32. Blizu 20 let sta živela skupaj v srečnem zakonu. Rajni Rožanc Matija Jörg je bil duhovni oče bivšega prevaljskega dekana gosp. Matevža Rieplja. Rajna Rožancinjo — vdova Jožefa je preživela svoje.

Behe-ČEVLJI

BELJAK-VILLACH — WIDMANNGASSE 43

ITALIENER STRASSE 17

specialna izdelovalnica
ortopedičnih, športnih in
planinskih čevljev

Za Binkošti

kupite najugodnejše v Irgovski hiši

Birmanske obleke za dečke in de-
klke kupite najugodnejše pri

Waldner

Celovec-Klagenfurt,
10.-Oktober-straße

Brisače za posodo š 4-90

poceni in dobro
V TRGOVSKI HIŠI

Hans Brunner

Celovec-Klagenfurt, Pricsterhausgasse

Ze nad 250 let kupujemo najboljše sladkorčke — bonbone — kolačke in sveče

za praznike in vsako priliko pri

ZEHNER Celovec-Klagenfurt, Alter Platz

Kupimo vsako količino čebelnega voska ali pa ga zamenjamo za najboljše

pristne satnice.

NAJLEPSI DAR

DOBRA KNJIGA

Album Koroške	10 šilingov
Križ na gori (Ivan Cankar)	5.—
Rotija (Mausier)	3.—
Sin mrtvega (Mausier)	3.—
Prekleta kri (Mausier)	3.—
Čmokec poskokec (Bazilij)	3.—
Cela kolekcija stane	20 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 1-75 U. S. A. dolarjev

ga moža za blizu 30 let. Zdaj je odšla tudi ona v večnost. Bila je kakor sveča, ki dogori in ugasne. Dopolnila je 81. let. Bila je dobra gospodinja in žena, verna in pobožna. Umrla je dobro pripravljena na smrt. Naj ji sveti večna luč.

Naročniki pozor!

Prejšnji mesec smo priložili vsem naročnikom položnice za plačilo naročnine za leto 1951 in za plačilo zaostale naročnine iz leta 1950. Naročnina za „Naš tednik — Kroniko“ je mesečno 2 šilinga, torej 24 šilingov letno.

Prosimo vse naročnike, naj nam naročnino — tako zaostalo kakor tudi za tekoče leto — čimprej nakažejo. V krajih, kjer ima naš list krajevne zastopnike, plačajte naročnino krajevemu zastopniku.

Za inozemstvo je mesečna naročnina 5 šilingov ali 60 šilingov letno ali dva USA-dolarja. Zaradi visokih poštnih pristojbin moremo v inozemstvo pošiljati list le onim naročnikom, ki list plačajo v

naprej. Zato prosimo inozemske naročnike, naj nam pošljejo čimprej naročnino in to po možnosti za celo leto 1951.

Vse naročnike in vse bralce ter prijatelje našega lista prosimo, naj po možnosti pri plačilu naročnine prispevajo še nekaj za Tiskovni sklad „Našega tednika“.

Velemizarstvo in modelno stavbarstvo

Josef Fercher

Beljak-Villach, Kumpfaltee 3
Telefon 40-45

Največje in najzmogljivejše modelno in stavbno mizarstvo na Koroškem. — Stavbno-mizarstvo dela za industrijo in privatnike. Pohištvo vseh vrst po lastnih in po predloženih osnutkih.

Zaloga pohištva

VABILO

Hodiška „Zvezda“ priredi 3. maja ob 15. uri pri Brücklerju ob jezeru burko „Trije tički“. Sodelujejo tamburaši in pevski zbor. Vsi vabljeni.

Gledališče

Začetek predstav ob 20:00

26. IV. »Rigoletto«, abonma C, izbirni abonma, prosta prodaja vstopnic.
27. IV. »Balkanliebe«, premiera, abonma A, prosta prodaja vstopnic.
28. IV. »Rigoletto«, izbirni abonma, prosta prodaja vstopnic.
29. IV. »Rigoletto«, izbirni abonma, prosta prodaja vstopnic.

KINO

Celovec - Klagenfurt

STADTTHEATER

Predstave ob 16. in 18. uri, ob ponedeljkih

tudi ob 20. uri.

Od 27.—30. IV. »Die Forsyte Saga«

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30

Od 27. IV.—3. V. »Der schwarze Pfeil«

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 9., 10.45., 12.30., 14.15., 16.,

18.15. in 20.15.

Od 27.—30. IV. »Die Forsyte Saga«

Od 1.—3. V. »Ewiges Rom im Heiligen Jahr«

STADT-KINO

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Od 27. IV. »Stadtpark«

Elite Filmbühne

Predstave ob 15.45., 18.15. in 20.15. ob nede-

ljah in praznikih ob 14., 16., 18.15. in 20.15.

Od 27.—30. IV. »Das Geheimnis der Orplid«

Od 1.—3. V. »Sinegalla, die Zigeunerin«

Apollo Lichtspiele

Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.

Od 27.—30. IV. »Unvergängliche Liebe«

Od 1.—3. V. »Geheimbefehl«